

1615

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

108665 / Schildkraut Velvel

התועדות, כ"י מנחם"אב תשל"ד

תשובה שנויה במחלוקת: 'הרהור תשובה' מנקודת מבט חסידית

שיעור בלקוטי שיחות

עבודת השם 'ברוח של אלול', משלימה את עבודת השנה כולה

התועדות עם הרבי

להיכנס הביתה "בסבר פנים יפות" וב"פנים שוחקות"

מכתב מבואר

03

"אין המצווה נקראת אלא על שם גומרה": הייחודיות של עבודת השם בדורנו, שבאמצעות המעשים הפשוטים אנו משלימים את עבודת בני ישראל בכל הדורות; עבודת חודש אלול 'גומרת' ומשלימה את עבודת השנה כולה • **התוועדות עם הרבי**

04

לפני היצאה למלחמת מצווה מכריזים: "מי האיש הירא ורך הלבב, ילך וישוב לביתו". חכמי המשנה נחלקו במשמעות ההכרזה הזו, והמחלוקת שלהם עוזרת לנו לנתח טוב יותר מהו פחד, איזה פחד הוא חיובי ואיזה שלילי, וכיצד ניתן לנתב את הפחד לעבודת השם • **שיעור בלקוטי שיחות**

12

מקבץ מכתבים אודות חודש אלול: הפיתוי של היצר הרע כדי למנוע יהודי מעבודת חודש אלול; כדי שה' ימחל לנו, עלינו למחול גם כן ליהודי האחר; כיצד משל "המלך בשדה" יכול להיטיב את שלום הבית; ומה הלימוד מפרטי המשל לחיינו אנו • **מכתב מבואר**

16

מדוע קצף שמואל על כך שבני ישראל ביקשו מלך? מהי מטרת מוסד המלוכה בישראל? ומדוע גם בביאת המשיח עדיין יצטרכו מלך? – ביאור עומק מצוות התורה "שום תשים עליך מלך" • **אור וחיות**

18

מדוע קטע הרבי את החזן צ'צקס באמצע דבריו? והאם אנו יכולים 'לשחזר' את אוירת ימי אלול בעיירה ליובאוויטש? – מסר נפלא ורלוונטי, מדויק לשון רבינו הזקן במשל "המלך בשדה" • **שולחן שבת חסידי**

עומדים אנו בעיצומם של ימי חודש אלול, ימי רצון מיוחדים, אשר להם מקום של כבוד בתורה בכלל, ובמיוחד בתורת החסידות ובתורתו של הרבי, המעניקים מבט מיוחד ומרומם על מהותם של ימים אלו.

את הגיליון פותחת 'התוועדות עם הרבי', בה מחדד הרבי מהי עבודת דורנו - 'לגמור את המלאכה' בה עסקו בני ישראל לאורך כל הדורות, להפוך את העולם ל"דירה" לה'; וכיצד הבנת העניין בכוחה להפוך גם עניית 'אמן' יהא שמיא רבא' פשוטה, לדבר גדול ובעל משמעות. במקביל, זוהי גם מהות העבודה של חודש אלול, ש'גומר' ומביא שלימות בעבודת השנה כולה, באמצעות ניצול ימי החודש לעבודת ה' ברוח של אלול'.

במדור 'מכתב מבואר' נפגוש מקבץ מיוחד של מכתבי הרבי אודות חודש אלול, ובהם מסרים מדויקים ובהירים אודות מהות החודש והעבודה הנדרשת בו.

גם המדור 'שולחן שבת חסידי' הוקדש לענייני החודש. נצלו את התוכן המעורר 'להתוועד' עם בני הבית בשולחן השבת, ולהטמיע את המסר החשוב: יש בנו כוחות, עלינו רק להיות מודעים להם.

בברכת כתיבה וחתומה טובה, וגאולה אמיתית ושלמה תיכף ומיד.

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

תמונה מספרת - 15 • עת לדעת - 20 • פרקי אבות - 21 • שניים מקרא - 22 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מ"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
1615 • ISSN 7474-0793 • 6084000
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותורגנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"ו מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע

סיחת שבת פרשת שופטים תשכ"ז
(תורת מנחם כרך נ, עמוד 324)

התועדות עם הרבי

צריך להיות זהיר בדברים הפשוטים, כמו עניית "אמן יהא שמיה רבא", ודיבור בזמן התפילה!

קטנים", גם אם הם עבודות פשוטות, כמו עניית "אמן יהא שמיה רבא" באופן פשוט, או זהירות לא לדבר בזמן התפילה וכו'.

על ידי השלמת "פכים קטנים" כאלו, גומרים את העבודה של כל הדורות כולם! ו"אין המצווה נקראת אלא על שם גומרה" - הדבר נחשב כאילו נעשתה על ידינו העבודה כולה, "לעשות לו יתברך דירה בתחתונים!"

וכן הוא גם בנוגע לעבודה של חודש אלול:

חודש אלול הוא הזמן שניתן לבני ישראל 'לגמור' - לתקן ולהשלים - את עבודת השנה כולה. והכוונה בזה - לא רק לעבודת התשובה על עניינים בלתי רצויים, אלא גם לגמור ולהשלים את העניינים הטובים שהתחילו בהם במהלך השנה, ולהוסיף בהם שלמות על ידי העבודה בחודש אלול.

ובפרטיות יותר: אם היה חסר בעניין ה'חיות' בעסק התורה והמצוות, שנעשו רק בדרך "מצוות אנשים מלומדה" ובאופן 'שנוני' - ניתן לתקן זאת בחודש אלול, על ידי שבמשך חודש זה מתעטף בטלית וציצית ומניח תפילין וכו' מתוך חיות פנימית, 'ברוח של "אלול"'.
כי באמצעות הנהגה זו, ממשיכים 'חיות' גם במצוות שנעשו שלא כדבעי במהלך כל השנה. ועל דרך מה שמבואר בתניא בנוגע לתפילה בלי כוונה, ש"יש לה תיקון בקל לחזור ולעלות, כשמתפלל בכוונה אפילו תפילה אחת מלוקטת מתפילות כל השנה".

וכיוון שחודש אלול 'גומר' את המצווה, לכן "אין המצווה נקראת אלא על שם הגומרה", שעל שמו נקראת כללות עבודת כל השנה. והיינו, שעל ידי העבודה של חודש אלול מגביהים ומעלים את העבודה של כל השנה כולה, שתהיה 'ברוח של "אלול"', ועל ידי פעולה זו, "אני לדודי", פועלים את ההמשכה מלמעלה, "דודי לי", בנוגע לכל העניינים, עד לבני, חיי ומזוני רוחיי.

עבודת בני ישראל בעולם הזה היא 'לנקות' את ה"דירה", את העולם הזה, בו "נתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים". "כמשל המלך בשר ודם שרוצים לעשות לו דירה נאה, שצריכים לפנות ההיכל מכל לכלוך וטינוף כו'", כדי שה"מלך" יוכל להיכנס אל הדירה.

עבודה זו נעשית על ידי בני ישראל במהלך כל הדורות. אך סיום וגמר העבודה - ששלמותה תהיה לעתיד לבוא, כאשר יקום הייעוד "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ" - נעשה דווקא על ידי הדור שלנו, הדור של "עקבתא דמשיחא".

ומובן, שהעובדה שדורות הראשונים לא גמרו עבודה זו, אינה מצד איזה חיסרון בעבודתם. שהרי אדרבה: כבר בגלות מצרים ביררו בני ישראל ר"ב ניצוצים, כמרוזז במה שכתוב: "וגם ערב רב עלה איתם". ואחר כך היו הדורות של הנביאים והזקנים וכו', ותנאים ואמוראים וכו'; ואילו העבודה של דורנו זה, היא לברר את ה"פכים קטנים" שנותרו בלבד. ובלשון הידוע, שצריכים רק "לצחצח את הכפתורים" של לבושי השרד.

אך למרות זאת, כיוון שרק על ידי עבודת דורנו, ב"עקבתא דמשיחא", מסתיימת העבודה של ניקיון הדירה, ועל ידי זה מתממשת הכוונה והמטרה הכללית של כללות העולמות, "להיות לו יתברך דירה בתחתונים" - הרי "אין המצווה נקראת אלא על שם גומרה!"

והרי יתרון המעלה של 'הגומר את המצווה' אינו נמדד בכמות העבודה או באיכותה. אלא, גם כאשר עוסק הוא בדברים קטנים ופשוטים, ביחס למה שעסקו אלו שהתחילו במצווה, עניינים שהם בבחינת "צחצוח כפתורים" בלבד - יש בזה את המעלה של 'הגומר את המצווה', שבזכות זה היא נקראת כולה על שמו.

ולא כמו אלו שחושבים שהעבודה היא רק בעיסוק והתבוננות ב"יחודא עילאה", ואילו להיות זהיר בעניית "אמן יהא שמיה רבא" הרי 'במה נחשב הוא'... אנו צריכים להשלים את ה"פכים

סינון אחרון

עם ישראל הוא עם למוד מלחמה, וגם יצאו ממנו לא מעט גיבורי מלחמה ולוחמים. מלחמת כיבוש הארץ וההגנה על בני ישראל היושבים בה נחשבת "מלחמת מצווה", וככל מצווה, גם למלחמה יש מערכת של דינים והלכות: מתי ובאילו מקרים יוצאים למלחמה, מי הם הלוחמים, איך מתנהגים במלחמה עצמה וגם כללי התנהגות במחנות הצבא. בסוף פרשת שופטים, ובפרשות הבאות, התורה מפרטת את דיני המלחמה.

נושא המלחמה תופס מקום מרכזי בהנחיותיו של משה רבינו לעם ישראל לאורך כל הפרשה. משה פותח בהנחיה כללית, לפיה חייל יהודי צריך להיות מלא אמונה בהשם וממילא לא לפחד מפני האויב¹:

כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבְךָ וְרֵאִיתָ סוּס וְרֶכֶב עִם רֶב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם, כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

לאחר מכן, משה יורד להוראות פרקטיות יותר, כיצד להעלות את המורל, את המוטיבציה, את העוז ואת האמונה בקרב שורות הלוחמים. לאחר האימונים וההכשרה הקרבית, בשטח הכינוס ממנו יוצאים לקרב, כל הלוחמים מתאספים לשיחת חיזוק והעצמה מאת כהן מיוחד שנבחר לכך²:

וְהָיָה בְּקִרְבְּכֶם אֶל הַמִּלְחָמָה וְנָגַשׁ הַכֹּהֵן וְדִבֶּר אֶל הָעָם, וְאָמַר אֲלֵהֶם:

שִׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל, אַתֶּם קִרְבִּים הַיּוֹם לְמִלְחָמָה עַל אִיבֵיכֶם. אֵל יָרֵךְ לְבַבְכֶם, אֵל תִּירָאוּ וְאֵל תַּחֲפוּזוּ וְאֵל תַּעֲרִצוּ מִפְּנֵיהֶם, כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם הַחֲלֹץ עִמָּכֶם, לְהַלָּחֵם לָכֶם עִם אִיבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם.

לאחר שיחת החיזוק וההעצמה, שבעקבותיה סר הפחד מליבות הלוחמים הגיבורים, התורה מצווה לערוך תהליך מיון, בו מסננים החוצה משורות הלוחמים כאלה שמקבלים פטור מסיבות אישיות שונות³:

וְדִבְרוּ הַשְּׂמָרִים אֶל הָעָם לֵאמֹר:

מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית חָדָשׁ וְלֹא חָנְכוֹ, יֵלֶךְ וְיֵשֵׁב לְבֵיתוֹ, פֶּן יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִחַנְכֶנּוּ.

וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כֶּרֶם וְלֹא חָלְלוֹ, יֵלֶךְ וְיֵשֵׁב לְבֵיתוֹ, פֶּן יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יַחְלִלֵנּוּ.

וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַשׁ אִשָּׁה וְלֹא לָקַחָהּ, יֵלֶךְ וְיֵשֵׁב לְבֵיתוֹ, פֶּן יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִקְחָנָהּ.

1. דברים, כ, א.

2. שם, ב-ד.

3. שם, ה-ו.

שינון בלקוטי שיחור

האיש הירא

לפני היצאה למלחמת מצווה מכריזים: "מי האיש הירא ורך הלבב, ילך וישוב לביתו".

חכמי המשנה נחלקו במשמעות ההכרזה הזו, והמחלוקת שלהם עוזרת לנו לנתח טוב יותר מהו פחד, איזה פחד הוא חיובי ואיזה שלילי, וכיצד ניתן לנתב את הפחד לעבודת השם.

השיחה המלאה - בלקוטי שיחות, חלק ט, שיחה שנייה לפרשת שופטים

את ההכרזה "מי האיש הירא ורך הלבב ילך [וישוב לביתו]" ל"אל ירך לבבכם"?

הרי כבר בתחילה אנחנו מדברים על האומץ ועל שלילת הפחד. זה מה שמשה רבינו קורא: "לא תירא מהם!" לא רק זה, גם בשדה הקרב עצמו, נאום הכהן עוסק במוטיבציה ובאומץ: "אל ירך לבבכם, אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם!".

מובן גם מדוע זה הנושא שבו עוסקים לפני היציאה לקרב. חיילים לוחמים חייבים להיות מלאי אמונה וביטחון, עוז וגבורה. כי חייל פחדן או תבוסתן הוא הנזק הגדול ביותר למהלך המלחמה. משום שהוא לא פוגע רק בעצמו, אלא 'מדביק' בפחדיו גם את חבריו ועלול לשבש את כל המאמצים האדירים המושקעים בהשגת יעדי המלחמה.

על כן, ברור שאם יש בין הלוחמים כמה פחדנים שאינם מסוגלים להילחם, הם היו צריכים 'ליפול' בסינונים המקדימים, עוד לפני שממיינים ושולפים מבין שורות הלוחמים את האיש שבנה בית, נטע כרם או אירס אישה.

אז מה פתאום התורה דוחה את שלב הסינון של הפחדנים לישורת האחרונה, אחרי כל הסינונים האחרים? הרי לוחם כזה אמור להיפלט בהתחלה, ואסור לתת לו בכלל נשק! אולי אפילו היה כדאי לשלוח אותו למטבח עוד לפני הנאום של הכהן, בטח שלא 'לסנן' אותו ברגע האחרון.

שני סוגי פחד

הקושי הזה בפסוקים מכריח אותנו לחשוב בצורה אחרת, ולגלות שיש כאן חידוש בהבנת פשוטו של מקרא:

בשני כתובים אלו - "אל ירך לבבכם" ו"מי האיש הירא [ורך הלבב]" - הכוונה היא לשני סוגים שונים במורא ורכות הלבב, ולכן לא נסמכו זה לזה.

ועוד מוכרח, שהסוג של "הירא ורך הלבב" הוא כזה שצריך להזהיר עליו דווקא לאחר שאת ההכרזות.

יש שני סוגי פחד שונים.

מורך לב, תבוסתנות ופחד ממוראות המלחמה הן תופעות אנושיות טבעיות. ואותן באמת

אבל רגע לפני שיוצאים לקרב, נערך מיון אחרון נוסף:

וְיָסְפוּ הַשְּׂטָרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם, וְאָמְרוּ: מִי הָאִישׁ הִירָא וְרֵךְ הַלֵּבב יֵלֵךְ וְיֵשֵׁב לְבֵיתוֹ, וְלֹא יִמָּס אֶת לִבָּב אַחֲיוֹ כְּלָבְבוֹ.

למה בסוף?

למקרא נוהל זה של יציאה לקרב, עולה שאלה פשוטה:

כאשר אדם הולך למלחמה מתוך מורא, הרי בכך הוא מעמיד בסכנה את שאר אנשי החיל ואת כל מהלך המלחמה. ובלשון הכתוב: "ולא ימס את לבב אחיו כלבבו".

ואם כן, לכל לראש היה להם להכריז על דבר הצינון "מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו", שהיא ההכרזה החשובה ביותר. ומפני מה דחו הכרזה זו עד לסוף ממש, לאחר שהכריזו "מי האיש אשר בנה בית", "[ומי האיש אשר] נטע כרם", "[ומי האיש אשר] אירש אישה"?

והקושייה גדולה יותר: בעת היציאה למלחמה, הייתה ההכרזה הראשונה על ידי הכהן - "שמע ישראל [אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם]. אל ירך לבבכם, אל תיראו [ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם]", ותכף אחרי זה - "ודיברו השוטרים [אל העם לאמור] מי האיש אשר . . ילך וישוב לביתו".

ולפי זה יוקשה ביותר, מפני מה לא הסמיכו

4. שם, ח.

א. בסוטה מב, סע"א ואילך: "בספר מה הוא אומר שמעו דברי מערכי המלחמה וחזרו, במלחמה מה הוא אומר אל ירך לבבכם כו". ומפשטות הסוגיא שם (ראה לח"מ הל' מלכים פ"ו ה"ב, שכ"ה לפי פרש"י) מוכח, ש"מי האיש גו'" אמר רק בספר. ולפ"ו אמר "אל ירך לבבכם" - לאחר "מי האיש". אבל פשוטו של מקרא ה"ה, ש"אל ירך לבבכם" אמר לפני "מי האיש".

ולהעיר מרמב"ם שם ה"ג, ובלח"מ שם (ה"ב) "שדחוק סדר הכתוב". אלא שלפי הרמב"ם - דרך ההלכה - סדר הכתוב הוא בעת עריכת המלחמה, וההתראה ודספר - לא איירי בה קרא. משא"כ לפי דרך הפשט - שתי ההכרזות (ובהסדר שנאמרו בכתוב) היו "כקרבכם אל המלחמה - סמוך לצאתכם מן הספר" (לעיל כ, ב. פרש"י שם).

הסוג הראשון הוא פחד פסיכולוגי טבעי ואנושי, פחד שכל ילד מבין שהוא קיים. מלחמה היא אירוע מסוכן ומפחיד, וטבעי שאנשים ייכנסו למצב של פחד או חרדה כשיחוו את הדבר האמיתי. ואילו הסוג השני הוא פחד הנובע מאמונה, פחד 'דת'.

את הסוג הראשון של הפחד, הפחד הטבעי, אפשר וצריך 'לסנן' כבר בשלב הראשוני, או לחילופין לטפל בו, ללמוד מאמרים על אמונה וביטחון בהשם, ועל גודל העניין של מלחמת מצווה. ולבסוף, נאוו מעורר ההשראה של הכהן אמור לנטרל את שאריות הפחד האחרונות שעוד נותרו.

אבל הפחד השני הוא פחד 'מיסטי' חסר יסוד רציונלי⁵. לא מדובר על מסקנה הלכתית רציונלית של הלוחם, שאכן מגיע לו עונש מוות על מעשיו הלא-טובים בעבר. כמו שהרבי מדגיש בשיחה עצמה: **"האיש ירא"**, לא שהתורה חוששת שימות". הלוחם בטוח שמשמייים זימנו לו את המערכה הזו כדי 'להפיל' אותו, כי אכן מגיע לו למות.

בפחד כזה קשה יותר לטפל, כי מתלוות אליו גם בושה והסתרה. החייל לא רוצה להכריז על עצמו כחוטא גדול כל כך עד שמגיע לו למות בקרב. בדיק לכן, 'שומרים' את הסינון המיוחד הזה לרגע האחרון שלפני המלחמה.

בקו הזינוק 'מסננים' חיילים רק מסיבות טובות ומשמחות: בניית בית, נטיעת כרם ואירוסין. אלא שמתברר שכל זה הוא בעצם תרגיל מתוחכם, שנועד לאפשר מוצא של כבוד

5. ראה בגוף השיחה הערה 23.

ב. גם באם בפועל, היו בעלי עבירה חוזרים אחרי שאר ההכרזות, הרי מיד שמכריזים "מי האיש הירא גו" – ניכר על בעלי עבירה שמכניס עצמם לחזור.

ג. לכאורה אפשר להקשות: מנ"ל לרש"י שטעם החזרת האיש אשר בנה בית וכו' הוא רק בכדי לכסות על החוזרים בשביל עבירות שבידם (ראה לעיל הערה 14), דלכאורה: אפילו אם היו חוזרים (גם) בשביל עצמם, מוכן מה שהתכרה "מי האיש הירא גו" היתה לבסוף – בכדי לכסות כו'?

אבל – אינו. כי באם דין החוזרים על בית וכרם ואשה ה' מצד עצמו היו מכריזים "מי האיש הירא גו" – שהיא הכרזה הכי עיקרית – קודם לשנים מהם, מכיון שחזרתם של הנ"ל אינו נוגע כ"כ כחזרת הירא ורך הלבב שגורם ל"ימס את לבב גו", כנ"ל בתחלת הסעיף. ובשביל "לכסות כו" הרי די בהכרזה אחת (ואין להקשות דא"כ די שרק אחד משלשה אלה יחזור – דאינו, שהרי הטעם דכל ג' אלה אחד הוא (דבר של עגמת נפש הוא זה או כיו"ב) ולכן אין לחלק בנוגע לדנים, משא"כ בהכרזה. ובפרט שמכריזים על כאו"א לפני עצמו. וק"ל) לפני "מי האיש הירא" – היינו הכרזה שלא במקומה. ועכצ"ל שולוא הטעם ד"לכסות כו" – לא היו חוזרים, ולכן כל"ג ההכרזות באו לפני "מי האיש הירא גו".

מסננים מראש, כבר בהתחלה. חיילים חלשי אופי, חסרי מוטיבציה ופחדנים לא מגיעים בכלל לשדה הקרב. כאשר הכהן נושא את שיחת החיזוק שלו, הוא מסיר מלב הלוחמים שאריות אחרונות של הפחד הזה.

כאשר השוטרים מכריזים ברגע האחרון: "מי האיש הירא ורך הלבב, ילך וישוב לביתו" – הם לא מתכוונים לפחדנים האלה, שכבר חזרו הביתה קודם. הם מתכוונים לפחדנים מסוג אחר. אלה פחדנים שאותם צריך לסנן בדיק עכשיו, רגע לפני שאגת הקרב.

לאיזה סוג פחד מתכוונת כאן התורה? מה יכול להיות מפחיד במלחמה שלא פחדו ממנו כבר קודם?

על השאלה הזו נתנו תשובות שונות התנאים רבי עקיבא ורבי יוסי, כפי שמיד נראה.

"בשביל עבירות שבידם"

הפירוש הראשון הוא של רבי יוסי, אותו נקרא מתוך רש"י בפירושו על הפסוק:

רבי יוסי הגלילי אומר: הירא מעבירות שבידו.

ולכך תלתה לו תורה לחזור על בית וכרם ואשה, לכסות על החוזרים בשביל עבירות שבידם, שלא יבינו שהם בעלי עברה, והרואה חוזר, אומר: שפא בנה בית או נטע כרם או ארש אשה.

לפי רבי יוסי, "הירא ורך הלבב" הוא לא פחדן או תבוסתן. מדובר על לוחם שדואג שמא יש לו 'עבר פלילי' רוחני. זהו פחד דתי, חשש שמעשים לא טובים ועבירות שעשה בעבר יעמדו לו לרועץ ויקטרגו עליו בשעת הסכנה, וזה עלול לגרום לו ליפול במלחמה.

קעת ברור מאד ההבדל בין שני סוגי הפחד, ומובן בהחלט מדוע את הפחדנים מהסוג הזה צריך לסנן ברגע האחרון לפני היציאה לקרב:

כיוון שהטעם על זה שגם האיש אשר "בנה בית", "נטע כרם" [ו] "ארש אשה" חוזרים, הוא "לכסות על החוזרים בשביל עבירות שבידם, שלא יבינו שהם בעלי עבירה", לכן דחו ההכרזה של "הירא ורך הלבב" עד לבסוף. דאם לא כן, היו הרואים את בעלי העבירה מבינים שהם "חוזרים בשביל עבירות שבידם".

הדבר המטיל יראה, עלול הפחד להתגבר בו יותר. ולכן היו צריכים לדחות ההכרזה "מי האיש הירא [ורך הלבב ילך וישוב לביתו]" עד לסוף ממש, קרוב ביותר למלחמה עצמה. כדי שגם זה ש"אינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה", היינו שהיראה נופלת עליו רק כאשר מתקרבים ביותר למלחמה - "ילך וישוב לביתו".

יש הבדל בין דאגה או פחד מפני העתיד, לבין פאניקה, היסטריה ובהלה. אלו תופעות שונות מאוד.

כל אדם מפחד מהמוות, אבל הוא יודע להתמודד עם הפחד הזה, להדחיק אותו ולנהל אותו. אבל אם הוא נקלע לסיטואציה של 'כמעט' תאונה, או שטיל נחת בבנין סמוך אליו, או שהוא עבר אירוע חירום רפואי - הפחד הופך לפחד ממשי. הלב פועם, הגוף מזיע והפנים חיוורות. זה לא פחד עמום ותיאורטי ממשו עתידי שעלול מתישהו איכשהו לקרות, אלא בעתה ופחד מוחשיים ביותר.

זה בדיוק ההבדל בין סוגי הפחד בפרשת היציאה למלחמה. כל חיל שיוצא לחזית יודע שמבחינה סטטיסטית, יש לו סיכויים גבוהים לא לחזור הביתה. אז בוודאי שהוא פוחד, אבל הפחד עדיין שמור במגירה סגורה בלב. נאום הכהן לפני היציאה למלחמה מחדיר בלוחמים מוטיבציה ומנטרל בדיוק את הדאגות והפחדים האלה.

אבל כשמגיע רגע האמת, כל התרגולים וההסברים עומדים למבחן. ברגע הזה, גם הלוחמים האמיצים ביותר עלולים להיתקף בהתקף פאניקה. כשהם רואים את "קשרי המלחמה" ו"חרב שלופה" - הם נתקפים פחד נורא ומשתק.

תחשבו על הסיטואציה, ותראו שהיא אכן מאיימת מאוד. כמו שרש"י מתאר זאת במקום אחר⁷: "כשמתקשרים לעמוד צפופים שלא יפרידום אויבים". החיילים נערכים בתצורת קרב, בשורות צפופות מאוד כדי לרכז כוח ולמנוע פיצול שלהם בידי האויב. הם כבר לבושים בשריון מלא עם הנשק והתחמושת, ואפילו החרבות כבר שלופות. זה כבר לא אימון ולא תיאורטי, זה הדבר

ללוחמים שפוחדים למות בגלל חטאיהם. תוך כדי שהחקלאים והחתנים מתארגנים לעזוב את השורות, גם החוטאים מתחמקים החוצה יחד איתם. כך מי שחושב שמגיע לו עונש על "עבירות שבידו", יכול לחזור הביתה בלי לחשוף את עצמו.

"לעמוד בקשרי המלחמה"

אבל רבי עקיבא לא מקבל את הפירוש הזה. הוא טוען שגם הפחד שעליו מדברים בשטח הכינוס רגע לפני היציאה למלחמה הוא פחד פסיכולוגי אנושי, ולא חרדה רוחנית. בלשונו של רש"י:

רבי עקיבא אומר: כְּמִשְׁמְעוּ, שְׁאִינוּ יֹכֵל לְעֹמֵד בְּקִשְׁרֵי הַמִּלְחָמָה וּלְרֹאוֹת חֶרֶב שְׁלֹפָה.

אם כך, במה שונה פחד מפחד? על איזה פחד פסיכולוגי טבעי מדובר כעת, ברגע שלפני המלחמה, שלא הוכר והופיע אצל החיילים כבר קודם? - מסתבר שיש כאן 'הברקה' פשוטה אך מקורית ביותר, שנגלה אותה אם נעיין בלשון המדויקת שרש"י מצטט. זה לא פחד כללי ממלחמה, אלא פחד מ"קשרי המלחמה", פחד מ"לראות חרב שלופה".

נקרא את הסבר שיטת רבי עקיבא בלשונו של הרבי:

"הירא ורך הלבב" פירושו אכן "כמשמעו" - מי שירא מהמלחמה עצמה.

אלא שלמרות זאת אין זה הסוג שעליו הכריזו קודם לכן "אל ירך לבבכם", אלא זהו סוג אחר: "שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה" - "שטרם יציאתם מהספר, מתקשרים לעמוד צפופים ובחרבות שלופות.

[ו]טבע האדם הוא, שכל שמתקרב אל

6. משפט זה - מתוך הערה 21 בשיחה.

ד. ועפ"י יובן מה שרש"י אינו מפרש כאן שרך הלבב והיראה הם מהגפת תריסין ומצלהל הסוסים וכו' (ראה לעיל הערה 9) - כי צהלת הסוסים וכו' היינו בעת המלחמה גופא (ראה רש"י כ, ג), ובמילא, גם בסוף ההכרזות - מכיון שנמצאים עדיין "סמוך לצאתכם מן הספר מגבול ארצכם" (ראה הערה הקודמת) - אין הידיעות ע"ד דברים אלו מפחידים את הירא יותר מלפ"ו. משא"כ "קשרי המלחמה" [שמתקשרים לעמוד צפופים שלא יפרידום אויבים (רש"י סוטה מד, א)] "חרב שלופה" - י"ל (לפי פירוש הראשון), שטרם יציאתם מהספר, מתקשרים לעמוד צפופים ובחרבות שלופות.

7. גמרא, סוטה, מד, א.

כך ושהקדוש ברוך הוא יכול להענישו ואכן יענישו על כך.

וכיון שאין הוא רוצה בעונש זה, הבא כתוצאה מהעבירה שהוא עשה - מוכרח הדבר להביאו לידי חרטה על הסיבה, היא העבירה, ויש כאן "הרהור תשובה".

ואף אם לפעמים אין בו אומץ הלב "לפרוש מחטאיו לגמרי להיות מודה ועוזב", מכל מקום, כיון שהרהור תשובה, לכן סובר רבי עקיבא, "מזכה ישראל", שעל ידי הרהור תשובה זה לבדו נהפך מרשע גמור לצדיק גמור.

ועל פי זה יוצא שבעצם זה שיהודי "ירא מעבירות שבידו" - נמחו כל העבירות, וממילא שוב אין לו להתיירא מלצאת למלחמה.

לרבי עקיבא הייתה דרך אופיינית משלו בעבודת השם. כשמעיינים בקורות חייו ובסיפורי חז"ל על אישיותו הגדולה - יש שני מוטיבים בולטים מאד שנראים מיד.

האחד זה לסנגר ולדון לכף זכות כל יהודי בכל מצב, ולראות בחיוב כל מעשה טוב. רבי עקיבא הוא זה שדרש את האמרה: "חביבין ישראל שנקראו בנים למקום, חיבה יתרה נודעת להם שנקראו בנים למקום", וגם את הדרשה המפורסמת "אשריכם ישראל! לפני מי אתם מיטהרים, ומי מטהר אתכם - אביכם שבשמים". רבי עקיבא הוא גם זה שהנחיל לנו את "ואהבת לרעך כמוך" - זה כלל גדול בתורה, ואף הראה שעבורו זוהי ממש דרך חיים. רבי עקיבא היה "רגיל לזכות את ישראל", ואף שימש בעצמו כגבאי צדקה שדאג לצורכיהם ולרווחתם של יהודים.

התכונה הבולטת השנייה היא שרבי עקיבא חייב מאד את תנועת התשובה. הוא ייקר ועודד מאד תנועות של מהפכנות בעבודת השם. היו וישנם צדיקים שדגלו בעבודה שיטתית, איטית וטהליכית, תוך שימת דגש על התמדה ורצף.

האמיתי. שיירות הסנקים מוכנות, הלוחמים בעמדות, ועוד רגע מתחילה האש. וזה מפחיד.

את הפחד הזה אי אפשר למנוע מראש או לסנן פחדנים כאלה. זה לא עניין של אומץ וחיזוק רוח הקרב. פחד כזה מתעורר פתאום, כשהכלים כבר מתחילים להתניע והמבצע הצבאי יוצא לדרך. לכן, למרות שכבר בתחילת המיונים מסננים החוצה את מוגי הלב שמראש אין סיכוי שיעמדו בקרב, ברגע האחרון שלפני היציאה לקרב צריך לערוך מיון נוסף ולתת למי שנתקפו חרדה ופאניקה לעזוב את השורות ולחזור הביתה.

התעוררות תשובה

מדוע רבי עקיבא לא מקבל את ההסבר של רבי יוסי?

אפשר להסתכל על המחלוקת הזו ברמת הפשט, ולהבין בצורה אינטואיטיבית את הגישה של רבי עקיבא ואף להסכים איתה. זה הסבר פשוט ויפה. אבל הרבי מלמד אותנו שיש סיבה עמוקה ופנימית מאחורי הפירוש הזה, שקשורה לגישה כללית יותר של רבי עקיבא לעבודת השם ולדרכו הרוחנית המיוחדת.

נקרא את הדברים תחילה בלשוננו של הרבי:

רבי עקיבא היה "רגיל לזכות את ישראל" ומוכן, שבשעה שהיה רואה אצל יהודי התעוררות לתשובה, היה תכף מזכה אותו, אף באם התעוררות זו עדיין לא פעלה עליו לשפר הנהגתו בפועל.

[כיוון שחיסרון זה הוא רק בנוגע לכוחות הגלויים, שהתעוררות עצם הנשמה שהביאה להרהור התשובה עדיין לא חדרה בכל מציאותו, עד לידי החלטה לשנות הנהגתו בפועל].

לכן אין רבי עקיבא יכול לפרש ש"הירא מעבירות שבידו" צריך לחזור מהמלחמה: כי כאשר יהודי ירא מפני העבירות שבידו, הדבר מורה על זה שהוא מרגיש שעשה דבר בלתי רצוי, ויודע שמגיע לו עונש על

ז. להעיר מבעה"ט כאן, ש"הירא מעבירות שבידו" שייך ל"הירא את דבר ה'". וראה לקמן הערה 40.

ח. לשון אדה"ו בתניא פ"א.

ט. משא"כ ריה"ג, שאינו מחשיב כ"כ - ראה חגיגה יד, א: "אחד לו ואחד לרבו דברי ר"ע. אמר לו ריה"ג עקיבא עד מתי אתה עושה שכונה חול". ולהעיר גם מפלוגתת ריה"ג ור"ע במשנה ס"פ חלק. מכות יא, ב.

ה. רש"י ד"ה שבק' - סנה' קי, ב.

ו. דאף שבגילוי הוא ירא מעבירות שבידו שלא יענש, הרי בפנימיות, בא זה מצד עצם הנשמה, כמוכח מפרסוק הרמב"ם ספ"ב מוהל' גירושין. וראה לקו"ב בס' התניא ח"ב ע' קיב סעי' ג (אגה"ק עם ליקוט פירושים (קה"ת, תשמ"ו) ע' קפח).

הפחד שחש אותו לוחם, אומר רבי עקיבא, הוא לא 'הפרעה' נפשית. זה ביטוי אמיתי להכרה של הנשמה שמתעוררת בו, שהגיע זמן שינוי, שצריך לחזור אל השם. זה שאחר כך צפויה עוד דרך ארוכה עד שהתעוררות הזו בשדה הקרב תהפוך לתוכנית צעדים מעשית של שינוי, זה עניין טכני, לא בעיה מהותית.

סגור וסיגריה

בבוקרו של יום הכיפורים, כשצעד רבי לוי יצחק מברדיטשב לבית הכנסת, הבחין ביהודי עומד בקצה הרחוב, סמוך לבית הכנסת, ומעשן סיגריה.

המשיך רבי לוי יצחק בדרכו והתקדם לכיוונו של אותו יהודי, והלה הסתכל על הרבי והמשיך לעשן בנחת.

כשהגיע הרבי סמוך לאותו יהודי, פנה אליו בפליאה: "יהודי יקר, האם אינך זוכר שהיום יום כיפור?". "זוכר אני", השיב היהודי בגסות.

"ואולי אינך יודע שאסור לעשן ביום כיפור?", המשיך הצדיק לשאול ברכות. "אני יודע שהיום יום כיפור, וגם יודע היטב שזו עבירה חמורה לעשן ביום זה", המשיך היהודי להעז פנים.

נשא רבי לוי יצחק את עינו לשמיים ואמר: "ריבוננו של עולם, ראה מי כעמך ישראל! גם כאשר יהודי נמצא בשפל המדרגה כל כך, עד שהוא מעשן בשאט נפש ליד בית הכנסת ביום הכיפורים, בכל זאת הוא מקפיד לא להוציא דבר שקר מפיו...".

להתעורר מהשינה

גישת רבי עקיבא יכולה להנחות גם אותנו בשדה הקרב הרוחני שלנו, כל אחד בחזית בה הוא מתמודד:

בתחילה בא הפירוש דרבי עקיבא, שלשיטתו אין לומר ש"הירא ורך הלבב" היינו "הירא מעבירות שבידו", כי תכף כשנופלת עליו יראה מפני עבירות שבידו והוא מתעורר אפילו רק בהתעוררות כללית, על ידי הזזה זו אפילו רשע גמור נהפך כבר לצדיק גמור.

אך לעומתם רבי עקיבא דגל בעבודת השם מתוך השתוקקות אינסופית ו'קפיצה' בבת אחת אל הדבקות בקדוש ברוך הוא. לא לחינם, רבי עקיבא עצמו הגיע ללימוד התורה בדרך שפרצה את כל הגבולות.

זה מסביר גם את התשוקה של רבי עקיבא לזכות במצוות מסירות נפש, עליה הוא התבטא: "מתי יבוא לידי ואקיימנה?". במסירות נפש האדם נותן את כל כולו להשם בבת אחת, גם אם הוא נמצא בדרגה נמוכה מבחינת כל המדדים הרוחניים. זוהי קפיצה שמחוללת את המהפך ברגע אחד של תשובה, של שאיפה להתקרב אל השם.

לכן, בכל פעם שרבי עקיבא מזהה מגמה של 'תשובה', רצון או שאיפה לשינוי בעבודת השם, הוא רואה את זה בחיוב. כשהוא שומע יהודי מחליט החלטה טובה יוצאת דופן, גם אם נראה שהיא אינה תואמת את מצבו הרגיל של אותו יהודי - רבי עקיבא רואה בזה את הנשמה שמתעוררת וחוזרת אל השם. כשהוא רואה יהודי מתעורר ודומע באמירת סליחות, הוא מיד רואה כאן 'בעל תשובה' - למרות שלא מדובר עדיין בתשובה שלמה ומסודרת, ואי אפשר לראות את המסלול שבו הדבר יוביל לשינוי משמעותי בחייו.

אחרי ההיכרות הזו עם גישתו ודרכו הרוחנית של רבי עקיבא, נוכל להבין מדוע הוא לא מסכים עם פירושו של רבי יוסי על "הירא ורך הלבב". הסיבה לכך פשוטה: אליבא דרבי עקיבא, "הירא ורך הלבב" - מעבירות שבידו" זה פרדוקס שלא יכול להתקיים במציאות.

למה? רבי עקיבא רואה בעין טובה כל התעוררות תשובה, ובכלל זה גם מי שתנועת התשובה שלו מתבטאת כרגע רק בעצם הפחד והחרדה שלו שמא הוא ייענש על עבירות שעשה בהיסטוריה שלו. כי מי שמודע לכך שהוא עשה משהו לא טוב, ושאוּלֵי אפילו מגיע לו עונש על זה והוא עומד לקבל אותו - הוא בוודאי מאמין, ובוודאי רוצה להתקרב. ואם הוא פוחד מהעונש, זה אומר בוודאי שהוא לא רוצה לקבל אותו, שהוא מרגיש שצריך לתקן את המעשים שעלולים להביא עליו את העונש. וזוהי כבר התחלה של תשובה.

יהיו שיראו כאן בריחה מאחריות שנובעת רק מפחד מאימת העונש, בלי שום נכונות אמיתית להיכנס לתהליך של תיקון ותשובה. אבל לא רבי עקיבא. רבי עקיבא רואה גם במי שרק מתחיל לזוז לכיוון החזרה בתשובה - בעל תשובה שלם.

לנתב אותה - איך להתחזק, להוסיף בהידור בקיום המצוות ובהשפעה על הזולת, לקחת החלטה טובה ארוכת טווח וליישם אותה. להפוך את ההתעוררות לשינוי בר קיימא.

לחסידות יש מבט חיובי בסיסי על כל יהודי ועל כל נשמה. יש מי שרואים בכך סוג של 'הנחה' בעבודת השם. כביכול יש את אלה שהגישה שלהם ביקורתית יותר, ולכן הם מחויבים יותר להתקדם בעבודת השם, להשתפר ולתקן את עצמם - בעוד אנחנו פטורים מכל זה, שהרי כל יהודי הוא נשמה טובה, וכל הרהור תשובה הוא ביטוי של עצם הנשמה... אך הרבי מלמד אותנו כאן שזוהי שגיאה. האמת הפוכה בדיוק: המבט החיובי על כל יהודי הוא מחייב. דווקא מפני שאנחנו רואים את הנשמה האלוהית מאחורי כל ביטוי של התעוררות תשובה, אנחנו גם מאמינים ביכולת האינוסופיות של כל יהודי לשוב באמת ובשלמות אל השם, וכך עליו לעשות בפועל.

לימוד זכות

כשם שהיה נתן ילין מור סופר ועיתונאי מוצלח, כך היה בעל השקפת עולם שמאלית קיצונית.

טור קבוע היה לו בעיתון האידישאי הפופולרי "אלגמיינר ז'ורנל", אותו ערך הרב גרשון ג'ייקובסון, חסיד חב"ד. למרות שמאמרו של ילין מור היו קיצוניים ומקוממים, כישרון הכתיבה הבלתי רגיל שלו חיפה על כך, והרב ג'ייקובסון היה מפרסם אותם בקביעות.

בראש השנה בשנת תשל"ז התארח הסופר בביתו של הרב ג'ייקובסון בניו יורק, והלה הציע לאורח ללכת איתו לחלוקת "כוס של ברכה" אצל הרבי במוצאי החג.

ילין מור סירב בתוקף. הוא ידע שהרבי קורא מדי פעם את דבריו ומכיר את דעותיו, ופחד מפגישה עם הרבי שדעותיו הפוכות כל כך לשלו. אך כאשר המארח הבטיח לו שהפגישה תהיה נעימה, הוא השתכנע.

כשהגיע תורם לעבור מול הרבי בחלוקה, הציג הרב ג'ייקובסון את אורחו בפני הרבי: "זה נתן ילין מור". בתגובה, הרים הרבי את שתי ידיו הקדושות לאות שלום, ובחיוך מאיר פנים אמר: "אני קורא את הטור שלך, אתה סופר נפלא. ברכתי שתמשיך לכתוב ולנצל

אבל מיד לאחר זה מביא רש"י את הפירוש השני, שאין די ביראה הנ"ל לבדה, אלא ההתעוררות של עצם הנשמה צריכה להתפשט גם בהנהגה בפועל.

ההסבר לכך הוא:

בראש ובראשונה צריכה להיות ההתעוררות. כי כל זמן שהאדם 'ישן', שנתו ערבה עליו ואין מצבו והנהגתו גורמים לו כל חשש ודאגה.

ולאחר שמתעורר מ'שנתו' ומתחיל לחשוב אודות עשיית תשובה, כדי שתשובתו תהיה אמיתית, שלא יעבור עוד על אף אחת ממצוות המלך - עליו לחפש במעשיו. כי באותם דברים שבהם נכשל כבר, זקוק הוא להחלטה תקיפה יותר ולהתחזקות יתרה, כדי שלא ייכשל בהם שוב.

במובן הפנימי, רבי יוסי ורבי עקיבא צודקים שניהם. אלו שני שלבים בתהליך התשובה. קודם כל לקחת ברצינות את התעוררות התשובה, ואחר כך להשקיע כדי להיות 'בעל תשובה' שלם.

אנו נוטים לזלזל בהרהורי תשובה וחרטה שמתעוררים בנו מפעם לפעם, בגלל חוסר הרצינות שאנו מזהים בהם. אנחנו כבר למודי ניסיון מהזדמנויות קודמות, בהן ההתעוררות הרגעית חלפה בלי להותיר שינוי משמעותי לאורך זמן. אבל המבט של רבי עקיבא מלמד אותנו דווקא לייקר את אותן מחשבות, את אותם צעדים ראשוניים, ולראות בהם את התחלת הדרך לשינוי.

מצד אחד, אסור לזלזל בהתעוררות תשובה מכל סוג שהוא. אפילו אם התשובה נובעת מטריגר חיצוני - אם זו עסקה שאנו רוצים שתצליח, טיפול רפואי מסובך או דבר תורה ששמענו באופן אגבי. גם התנועה הקטנה הזו, המחשבה שיש מקום לשיפור וצריך להשתנות, היא דבר גדול. היא גילוי של עצם הנשמה שלנו, שמשתוקקת לשינוי, למרות שבמבט חיצוני זה לא נראה כך. ולכן, כאשר אנחנו מרגישים רגש של תשובה, עלינו לייקר אותו ולשמוח בו.

אך מצד שני, הסיפור לא נגמר בעידוד העצמי הזה. לצד לימוד הזכות על התעוררות התשובה, אנחנו צריכים לקום ולעשות. אסור להסתפק בהתגלות הנשמה, אלא חובה לחשוב לאן אפשר

העיתונאי היה מופתע לחלוטין, אך דבר לא הכין אותו לדבריו הבאים של הרבי: "מה קורה בחייך הפרטיים מבחינת תורה ומצוות, מבחינת יהדות?"

ילין מור נאלם דום. במוחו התרוצצו מחשבות: מה אומר לרבי, שאני שונא את הדת? זה לא מתאים. לומר שאני שומר תורה ומצוות? הרי זה שקר. הוא חיפש את המילים הנכונות, ולבסוף אמר: "זה כמו הסיפור של רבי לוי יצחק מברדיטשב". הוא רצה לומר לרבי שהתשובה הכנה והאמיתית איננה התשובה שהרבי מצפה לשמוע.

הרבי הבין מיד את כוונתו, ומבלי לשהות רגע השיב: "את זה צריך היה הרבי מברדיטשב לומר על יהודי אחר, ואילו אתה אומר זאת על עצמך..."

את כל הכישרונות שלך לאריכות ימים ושנים טובות".

ילין מור לא האמין למשמע אוזניו: "כבודו קורא את הטורים שלי? אתה מסכים עם מה שאני כותב?", אמר בגמגום.

"אם הייתי קורא רק דברים שאני מסכים איתם", השיב הרבי בחיוך, "הייתי קורא מעט מאוד בחיי..."

העיתונאי לא הרפה. "מדוע הרבי מברך אותי שאמשיך לכתוב, אם אני כותב דברים שהרבי לא מסכים איתם?"

הרבי השיב בנחת כי לכל אדם יש מתנות וכישורים שהשם העניק לו, ומחובתו לנצל אותם במידה המקסימלית. בקשר לתוכן הכתיבה, האמת עוד תנצח ודעותיו ישתנו.

לבית חב"ד, בית הכנסת, לעסק או לחוסד החינוכי
התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

מבצע מיוחד:
לאור הקורס:
55% הנחה
לשנה הראשונה

לפרטים והרשמה:
JEM ישראל < did.li/JEM-tv > 03-3083554

לחיות עם הרבי - סביב השעון
וידאו מהרבי ברצף בכל שעות היממה

יש לעזור... בעניין שהוא צו ודרישת השעה. והצעתי ובקשתי: נוסף על שיעורי התורה שיש לכאן"א עד עתה ישתדל גם לייסד שיעור בתורה ללמוד לאחרים, ומה טוב ללמוד לעשרה מיישראל, ועד ל"תלמידים הרבה".

עם 'אתר מבצע תורה' זה אפשרי!

מערכי שיעור עשירים ומונגשים בכל המקצועות:

תנ"ך, גמרא, הלכה וחסידות

אפשרות חיפוש בין כ-500 נושאים ביהדות ובחיים

לפרטים נוספים ולהצטרפות:
mivtzatorah.org • 052-575-0350

מבקש מחילה? תמהל בעצמך!

'בחודש אלול מבקשים מה' מחילה על ההנהגה הלא ראויה במהלך השנה. איך תתקבל בקשה כזו בעוד שמבקשים ממך מחילה ואינך מוחל?'

חלילה, על המשך הקשר עם הקב"ה; ולא עוד אלא [ואף יתרה מכך -] שבלשון אגרת התשובה לרבינו הזקן ריש [תחילת] פרק ב - "יתרצה לו לראות פני המלך כו'", מבקש הוא לחזור להיות אהובו של המלך, ולהיראות לפניו כמו לפני החטא, שמוכן מעצמו מה תהיה פעולת הבקשה הזו מהקב"ה, כשמתנהג בעצמו באופן הופכי לגמרי, ואינו מוחל למי שהעליב אותו; ומה עוד, שמדובר בהנוגע לעלבון מבשר-ודם, מאדם כערכו, בעוד שה'עלבון' של המלך, כביכול, שבא כתוצאה מהחטא שלו, הרי זה 'עלבון' גדול הרבה יותר, כיוון שהוא הינו פחות שלא בערך כלל לגבי המלך כו' וכו', ואין להאריך בדבר הפשוט ומובן, ועיין גם כן אגרת הקודש לרבינו הזקן סימן כ"ה.

ואפשר שהשמועה הנ"ל אינה נכונה, ואחכה לבשורות טובות במכתב חוזר בכל אופן. בברכת כתיבה וחתימה טובה.

(כרך יא, אגרת ג'תשנ"ד)

זה מזמן שהגיעו אליי ידיעות על דבר מה שקרה בינו ובין... [פלוגין] שי', וכפי ששמעתי - הנה ביקשו אצלו [מנמען המכתב] מחילה וסליחה, וכנראה אשר לא נענה להם.

והנה אם כנה [נכונה] שמועה זו, הרי בוודאי למוֹתֵר לעוררו על דין תורתנו תורת חיים, בהנוגע לאיש הנעלב, כשמבקשים אצלו מחילה על העלבון, שעליו למחול ו"לא יהא אכזרי מלמחול",

ועל אחת כמה וכמה המובא בחומרת עניין זה בכמה מקומות בתורת החסידות,

ועל אחת כמה וכמה כשנמצאים אנו בימי חודש אלול, שהוא חודש חשבון הנפש של כל השנה שעברה, אשר כשעושים חשבון מההנהגה במחשבה, דיבור ומעשה שלו במשך החודשים שעברו, ורואים שההנהגה לא הייתה באופן הראוי, ובכל זה [למרות זאת], מבקש הוא ממלך מלכי המלכים הקב"ה - שימחול ויסלח ויכפר על כל זה, ולא יישאר חס ושלום שום רושם ש'יעכיר',

כן, מדובר גם עליך!

'היצר הרע הוא "אומן במלאכתו". גם בזמן המסוגל של חודש אלול, מפתה הוא את האדם שלא מדובר עליך...'

אלא, כיוון שהיצר הרע עוסק במלאכתו באומנתו [כאומן, באופן 'מקצועי'] (אף שבאמת לאמיתו, גם הוא רוצה שינצחו אותו, כמובן מתניא סוף פרק כ"ט), מחפש הוא דרכים כיצד לגרום לו שלא יעסוק בעבודת חודש אלול, ולכן מפתהו שדווקא הניסיונות שלו הם כאלו שאי אפשר להתגבר עליהם, בעוד שהדבר אינו נכון כלל.

ומה שכותב ששאל בעניין זה לכמה אנשים, ולא קיבל ביאור - איך אפשרי הדבר להתגבר על הניסיונות?

במה ששואל אודות ההתעוררות דחודש אלול, מהי הדרך להתעורר ולנצל כראוי חודש זה - הנה כבר ידוע המבואר ב'לקוטי תורה' [לרבינו הזקן] פרשת ראה (דף לב, עמוד ב) אשר בימים אלו כל אחד יכול לקבל פני המלך, והוא מקבל את כל אחד בסבר פנים יפות,

ובמילא, כיוון שהמלך מקבל את כולם בסבר פנים יפות, בלי כל תלות במצבם הרוחני, הרי אין הדבר תלוי אלא ברצונו בלבד, שירצה לצאת ולקבל פני המלך.

שמצב הבריאות מפריע לו וכו' - הנה אף שבמה שנוגע למעשה בפועל, צריך לקיים את הוראת הרופא ולהתנהג באופן מתאים לפקודתו, אבל אין זה שייך לכוח המחשבה וההתבוננות כלל, שאותם אין להעסיק כלל בענייני החולי. ובהעדר ההתבוננות, הנה גם מצב הבריאות משתפר מעצמו.

ובמה שכותב אודות יום ההולדת שלו, ובוודאי ינהג במנהגי יום הולדת הידועים, הנה יהי רצון שתהיה לו שנת הצלחה הן בעניינים הגשמיים והן בעניינים הרוחניים, ויתעסק במה שעליו להתעסק - בשלושת הקווים ד'תורה', 'עבודה' וגמילות חסדים', ובמילא יבריא בגשמיות וברוחניות. בברכת כתיבה וחתומה טובה.

(כרך יא, אגרת ג'תשנ"ו)

הנה יעיין בתניא פרק כ"ו, ובאגרת הקודש סי' י"א וסימן כ"ב [בפרקים אלו של ספר התניא מבואר כיצד להתייחס נכון לניסיונות וקשיים בענייני הגשמיים של האדם, מתוך הכרה בכך שגם הם באים מהקב"ה שהוא מקור הטוב] אשר גם האמור שם מספיק, ובלבד שלא ייתן להיצר הרע להסיתו, גם בנוגע לאמור שם, אשר אין הוא בכלל זה.

ובאופן כללי, השיטה דלהתבונן ולהעמיק בצרות עצמו, אף שחלק מהם הם לקוחים מעולם הדמיון, ובחלק הנשאר מגזימים - הנה התבוננות והתעמקות זו אינה מביאה כל תועלת, לא ברוחניות ואפילו לא בגשמיות.

והוא הדין [כך הוא הדבר] בהנוגע לו, שכותב

תבוא הביתה ב"פנים שוחקות"

ה'טיף' של אלול לשלום בית: 'גם אם הזולת נראה לך כמו "איש שדה", תלמד מהמלך ש"מראה פנים שוחקות" גם לאנשי ה"שדה"'

חמה", נכון הוא אפילו כשיש ל"חמה" יסוד, ובפרט שבנידון ידידה [במקרה שלו] אין לה יסוד, אלא התרגשות כהוצאת דברים בעלמא [התפרצות רגשית, פריקת תסכול].

אמרו רז"ל ש"זיווג שני לפי מעשיו". ולבד הפירוש הפשוט שבזה [שבהתאם למעשיו נקבע מי תהיה בת זוגו], הנה יש ללמוד מזה גם כן, אשר גם לאחר הנישואין - ב"מעשיו" תלוי היחס שביניהם, הרבה יותר מבזיווג ראשון, כיוון שבעיקרו זיווג זה נעשה "לפי מעשיו"...

מוסגר פה [מצורף למכתב] הקונטרס לח"י אלול הבא עלינו לטובה, ויראה שם בסוף המאמר דיבור המתחיל "לך אמר ליבי", כמובא שם לשון הלקוטי תורה [של רבינו הזקן], אשר בחודש אלול הנה נפגשים עם המלך ב"שדה",

וידוע הפירוש ב"שדה", שמסמל מקום פחות, שאינו מקום יישוב אדם - אשר בכל אדם יש בחינות "עיר מושב", "שדה" ו"מדבר". והחידוש הוא, שגם ב"שדה" "רשאים ויכולים כל מי שירצה

כפי שמתאר במכתביו אליי את מצבו בעניין היחסים עם ה'זיווג שני' שלו, ולאחר שמציע את כל טענותיו, ואת כל מה שאירע בסכסוכי דברים שביניהם, לפי דעתי כל אלה הם עניינים שאין להם יסוד, ואינם אלא סכסוכי דברים בעלמא שניתן לפותרם.

ובטח בין הגורמים למצב זה יש גם כן זה שמתערבים בכך אנשים אחרים, ועניינים של לשון הרע וכיוצא בזה.

ובמילא לפי דעתי, צריך היה לבקש עצות איך לקרב את לבם, זה לזו וזו לזה, ואם באפשרי הוא [אם הדבר אפשרי] מה טוב שיעתיקו את מקום דירתם, שלא להיות ביחד עם אלו שיש לחשוב שהם הולכי רכיל ומדברים גוזמאות, ואז יש לקוות שמעט מעט [לאט לאט] יתקרבו זה לזה, וימעטו הסכסוכים עד שיהיה שלום ושלווה ביניהם.

ומובן, שבהתאם למאמר רז"ל ש"האשה דמעתה מצויה", הנה דבריו יהיו בנחת, ואז יהיו נשמעים יותר בקל. והרי הכלל "מענה רך ישיב

זמן המסוגל להנהגה כזו בעולם הזה התחתון, בין אדם לחברו ובין איש לאשתו.

בטח יש לו קביעת עיתים בלימוד תורת כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר [הרי"צ] הריני כפרת משכבו, שזהו 'כלי רחבה' להמשכת וקבלת ברכותיו בגשמיות וברוחניות.

כבקשתו אזכירם, אותו ואת זוגתו ובני ביתם יחיו, על ציון כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר הריני כפרת משכבו, ו"צדיקא דאתפטר, דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי" [= 'צדיק שהסתלק, נוכח בעולם הזה אף יותר מבחיויו'] בטח ייתן ברכתו לכל המצטרך להם, והשם יתברך ימלא ברכותיו על מילואו.

אחתום בברכת כתיבה וחתימה טובה, ואחכה לבשורות טובות אשר שלום ושלווה בגבולו, שהשלום הוא "כלי המחזיק ברכה" בעולם.

(כרך ג, אגרת תשלב)

לצאת ולהקביל פני המלך, והמלך מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם."

וכיוון ש"באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא" [ההתעוררות והפעולה למטה היא הפועלת התעוררות ופעולה למעלה], ובפרט ב'אלול', ראשי תיבות "אני ל'דודי (זהו ההתחלה, העבודה מצד האדם ('אני'), וכתוצאה מכך נפעל במילא) ו'דודי ל'י",

ממילא, כדי לזכות להנהגה של הקב"ה באופן של "מלך בשדה" - כן צריך כל אחד ואחד מאיתנו להיות בהנהגתו בסביבתו, לכל הקרוב קרוב אליו: שאף אם נדמה לו, ואפילו אם יש יסוד לזה, שחברו הוא "איש שדה", בכל זאת צריך לקבלו בסבר פנים יפות ולהראות לו פנים שוחקות.

וכמו שחודש אלול הוא זמן המסוגל להנהגה כזו בין הקב"ה וישראל, הנה "עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה" [= העולם התחתון הוא בדוגמת העולם העליון] (זוהר חלק א לח, א) והוא גם כן

"שדה" והשגחה פרטית

'העיסוק בענייני העולם צריך להיות בדוגמת השדה, ש'ממנו יוצא לחם'; 'בחודש בו קוראים לה' בשם "דודי", צריך להתבונן באהבת ה' ובהשגחתו הפרטית'

ומשמעות הדבר ברוחניות, הוא מה שקוראים חכמינו ז"ל - שכדרכם בקודש מביעים שיטה שלמה במילים ספורות - "כל מעשיך יהיו לשם שמיים". כלומר: שגם העיסוק בענייני החולין, יהיה מתוך מטרה להביא באמצעותו תועלת לענייני קדושה. בדוגמת ה"שדה", שמצד עצמה אינה מקום מושב אדם, אך באמצעותה בסופו של דבר נוצר הלחם, המזין את האדם.

ובחודש אלול יש נקודה נוספת,

שאז זוהי שעת הכושר במיוחד, להתבונן ולראות - עוד יותר בהדגשה מבכל השנה - את ענייני השגחה פרטית של בורא עולם ומנהיגו, וש"ש בעל בית לבירה זו,"

והתבוננות זו צריכה להיות עד לאופן שמעורר באמצעותה אהבה לבורא יתברך. וכמו שאנו אומרים בקריאת שמע פעמיים בכל יום: "ואהבת את ה' אלוהיך".

בהכנסנו לחודש אלול, ידוע ביאור כבוד קדושת אדמו"ר הזקן בעניין סגולת ימי חודש זה, על פי "משל ממלך, שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר להקביל פניו בשדה, ואז רשאים כל מי שרוצה להקביל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם וכו'" (לקוטי תורה, ראה ל"ב).

וידוע מנהג אדמו"ר הזקן, שכשהיה אומר משל היה מדויק גם בפרטיו; ועל דרך זה גם במשל האמור דמלך בשדה, שבכלל אפשר ללמוד ממנו כמה וכמה עניינים, ובתוכם גם העניין דלהלן:

בנמשל, ברוחניות, כשאדם "בשדה", הרי זה משמע בכללות - שעוסק בעניינים שאינם קשורים באופן ישיר עם קיום מצוות או לימוד תורתנו הקדושה,

אבל, גם אז, כאשר עסוקים בעניינים אלו, הרי זה צריך להיות בדוגמת "שדה" שממנו יוצא לחם.

חלוקת מטבעות ספונטנית

משגרת הזמנים של הרבי. חלוקה כזו הייתה חלוקת המטבעות לצדקה לילדים. כשהרבי היה נכנס ל-770 לתפילה וכשהיה יוצא בחזרה, הרבי היה מחלק מטבעות לצדקה לילדים שהתגודדו בכניסה.

בי"ג תשרי תשמ"ה, הרבי יצא מ-770 לביקור באוהל הקדוש, ובדרכו לעבר הרכב שהמתין לו חילק מטבע של ניקל (חמישה סנטים) לכל ילד. אך החלוקה קיבלה תפנית מפתיעה, כאשר הרבי סיים לחלק מטבעות לכל הילדים שעמדו במקום, והחל לחלק גם לבחורים הצעירים שעמדו שם.

מהר מאד התאספו עוד ועוד בחורים, נדחפו והושיטו יד כדי לזכות לקבל מהרבי מטבע לצדקה. הלחץ גבר ונוצרה מהומה, ובכדי לשמור על הסדר הוציאו מתוך 770 שולחן עץ ארוך והעמידו אותו בין הרבי לבין הקהל, ואת ההתרחשות הנדירה הזו מתעדת התמונה שלפנינו.

213643

אצל הרבי היו כמה וכמה "חלוקות", כמו חלוקה של קונטרסים וספרי תניא, חלוקת "כוס של ברכה" וכמובן חלוקת השטרות והמטבעות לצדקה. חלק מהחלוקות היו מיועדות לקהל מסוים, כמו חלוקה לילדים, לשלוחים, לסניקיסטים ולמשפיעים וכן הלאה, וחלק היו מיועדות לציבור הרחב כולו.

לרוב, היה מדובר במעמד 'רשמי'. אך היו גם חלוקות ספונטניות, שעם הזמן הפכו לחלק

ועוד עניין במשל האמור, שאז מקבל המלך את כל אחד בסבר פנים יפות. והרי בנמשל הוא, שכיוון שחודש אלול הוא הקדמה והכנה לראש השנה, הרי בחודש זה זוהי שעת הכושר בה מאפשר לנו הקב"ה להתכונן כראוי לקראת ראש השנה, ולזכות לקבל שנה טובה ומתוקה, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

(כרך כז, אגרת יתסג)

והוא מה שאדמו"ר הזקן גם כן מביא בתור הקדמה למשל האמור, בתור יסוד והתחלה לכל המאמר: "אני (כל אחד מבני ישראל) לדודי (זה הקב"ה) ודודי לי - ראשי תיבות אלו"ל". כלומר: שבפסוק זה קורא כל אחד מישראל לקב"ה בשם "דודי" [מלשון "דידות" ואהבה] - שאם קורא להקב"ה "דודי", הרי זה מראה שהוא במצב של "ואהבת את ה' אלוך".

המלך // 'מצוות מינוי מלך' – ספר 'דרך מצוותיך'

מדוע קצף שמואל על כך שבני ישראל ביקשו מלך? מהי מטרת מוסד המלוכה בישראל?
ומדוע גם בביאת המשיח עדיין יצטרכו מלך? – ביאור עומק מצוות התורה "שום תשים
עליך מלך"

— ב —

שני סוגי נשמות

והנה שני כּוֹנוֹת [מטָרוֹת] אלו שְׁבִמְנוֹי הַמֶּלֶךְ,
אֵינָן שִׁיכִים לְצִרְךָ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שְׁבִי־יִשְׂרָאֵל.
כִּי הֵנָּה בְּנִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל יֵשׁ ב' מִיָּנִים.

א': אוֹתָן שְׂאִינָן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְהֵם רִיקָנִים
מִתּוֹרָה וְחֻקָּהּ - וְאֵף עַל פִּי כֵן הֵם מְלָאִים מִצְוֹת,
וְזִהְרִים בְּתַכְלִית בְּסוּר מֶרַע וְעֵשֶׂה טוֹב, וְאִפְלוּ
בְּדִקְדּוּק קַל שֶׁל דְּבָרֵי סוּפְרִים. וְזֶהוּ מִצַּד מְזֹג
וְתַכּוּנַת שְׂרָשׁוֹן שְׁלִמְעֵלָה, שְׂאִינָן רְאוּי לְקַבֵּל בְּתוֹכוֹ
בְּחִינַת תּוֹרָה וְחֻקָּהּ רַק בְּבִחִינַת מַעֲשֵׂה בְלִבָּד.

וְכִמוּ שְׂאֵנוּ רוֹאִים בְּעֵלִיל, שֵׁשׁ כְּמָה אֲנָשִׁים
שְׁלוּמִידִים אֶצֶל רַב, וּמִיד בִּיצִיאָתָם מִמֶּנּוּ מִנִּיחִים
הַתּוֹרָה, וּמִשְׁכָּחִים עֲלֶיהָ 'כְּאֵלוּ לֹא הָיָה', וְעוֹסְקִים
בְּחִי עוֹלָם הֵזֶה.

וְהִב': הֵן הַנִּשְׁמֹת הַגְּבוּהוֹת, אוֹתָן שֶׁהֵם תַּלְמִידֵי
חֲכָמִים בְּעֵלִי תּוֹרָה, הַמְּשִׁכָּלִים בְּחֻקָּתָהּ ה'
וּבְתוֹרָתָהּ יִהְיוּ יוֹמֵם וְלַיְלָה.

שלא יצטרכו מלך!

וְהֵנָּה לְפִי ב' הַטְּעָמִים הַנִּל [מִהוּ הַצִּרְךָ בְּמֶלֶךְ],
אֲנִי מוֹצֵאִים שְׁנֵינִשְׁמֹת הַפְּשׁוּטוֹת הֵן לְבַד
הַצִּרְיָכִים לְמֶלֶךְ שִׁינְהִיג אוֹתָן כְּרָאוּי.

עַל פִּי טַעַם הִב' [לְהַנְהִיג אֶת הָעָם] - מִי שֶׁתּוֹרָתוֹ
אֲמִנּוּתוֹ, וְיֹדֵעַ בְּעֶצְמוֹ הָאֲסוּר וְהַמְּתָר וְהַכֵּל בְּרוּר
לוֹ כְּשֶׁמֶשׁ, וְאֵין צִרְךָ לוֹמֵר שְׁבוּדָא הוּא צָדִיק וְלֹא
יַעֲשֶׂה בְּזָדוֹן, כִּי סֵתָם תַּלְמִיד חֲכָם הוּא יָרָא שְׁמִים
כּו' - הִרִי אֵינּוּ צִרְךָ לְמֶלֶךְ כָּלֵל, רַק לְנִבְיָא וְשׁוֹפֵט
כְּשִׁמוּאֵל וְכִיּוֹצֵא [בּו].

וְגַם עַל פִּי טַעַם הָרָאשׁוֹן, בְּעֵנִין הַבְּטוּל לֵה' עַל
יְדֵי הַמֶּלֶךְ - זֶה אֵינּוּ שִׁיגָה גַם כֵּן אֶלָּא לְאוֹתָן שְׂאִינָן
תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'יֵשׁ' מִצַּד עֶצֶם
מִצִּיאוֹתָן לְמַעֲלָה

- שְׁלָכָן אֵינָן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כִּי הִ' חֻקָּהּ הִיא
בְּחִינַת בְּטוּל, "כֹּחַ מָה". וְעַל כֵּן "כָּל גִּיא שׁוֹטָה" -
כִּי מִבְּחִינַת הַחֻקָּה אֵי אֲפָשֶׁר לְהִיּוֹת הַסִּתְעָפּוֹת

— א —

למה צריך מלך?

"שׁוּם תִּשִּׂים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ". הֵנָּה צִרְךָ לְהַבִּין מָה
שֶׁקֶצֶף שְׁמוּאֵל עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁשְּׂאֵלוּ מִמֶּנּוּ
"תִּנֶּה לָנוּ מֶלֶךְ", וְגַם הֵשֵׁם יַתְבָּרָךְ אָמַר לוֹ "כִּי לֹא
אֲתָךְ מֵאֲסוּ כו' [כִּי אֲתִי מֵאֲסוּ מִמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם]¹, מָה
הַחֲרִי-אֵף הֵזֶה? הֲלֹא זֹהִי מִצְוֹתוֹ יַתְבָּרָךְ, כְּמֵאֲמַר
רַז"ל: "שְׁלוֹשׁ מִצְוֹת נִצְטוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכִנְיֻסָּתָם
לְאַרְצָה", וְאַחַת מֵהֶם "לְמַנּוֹת לָהֶם מֶלֶךְ!"

הֵנָּה שֶׁרֵשׁ עֵנִין הַמִּכְנֹן בְּמִנּוֹי הַמֶּלֶךְ, הוּא שְׁבו
וְעַל יְדֵי יִהְיוּ הַיִּשְׂרָאֵל בְּטָלִים לֵה'.

כִּי כָל יִשְׂרָאֵל צִרְיָכִים לְהִיּוֹת בְּטָלִים לְמֶלֶךְ
וְסָרִים לְמִשְׁמַעְתּוֹ בְּכָל אֲשֶׁר יִגְזֹר. וְהֵנָּה הַמֶּלֶךְ
בְּעֶצְמוֹ בְּטָל לְאַלְקוּת, וְכִמוּ שְׂאֵמַר דּוֹד הַמֶּלֶךְ
עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם "אִם לֹא שְׁוִיתִי וְדוּמְמָתִי"². דְּהֵינּוּ,
שְׁנַנֵּעַ הַבְּטוּל לֵה' כָּל כֹּף בְּלִבָּבוֹ, עַד שֶׁגַם בְּגִשְׁמִיּוֹת
לֹא הָיָה יָכוֹל לְהָרִים עֵינָיו וּלְהַגְבִּיָּה לְבוֹ בְּבִחִינַת
'יֵשׁ' וְדָבָר מָה, אֶלָּא הָיָה כְּמוֹ בְּחִינַת דּוּמָם שְׂאִין
לוֹ תְנוּעָה.

וּמֵאֲחֵר שֶׁהַמֶּלֶךְ הוּא בְּטָל לְמַלְכוּת שְׁמִים,
וְיִשְׂרָאֵל בְּטָלִים לְמֶלֶךְ, הִרִי נִמְצָא [שֶׁ]בּוֹ וְעַל יְדֵי
הַיִּשְׂרָאֵל בְּטָלִים לְאַלְקוּתוֹ יַתְבָּרָךְ.

וְזֹאת הִיא עֲבוּדַת הַמֶּלֶךְ תְּמִיד, לְהִיּוֹת בּוֹ וְעַל
יְדֵי הַנִּבְרָאִים בְּטָלִים לֵה', עַל יְדֵי שֶׁהוּא בְּטָל וְהֵם
בְּטָלִים אֶצְלוֹ כו'.

וְעוֹד יֵשׁ טַעַם פְּשׁוּט בְּמִנּוֹי הַמֶּלֶךְ - שִׁינְהִיג אֶת
הָעָם כְּרָאוּי. כִּי "אֲלֵמָלָא מוֹרָאָה [שֶׁל מַלְכוּת] אִישׁ
אֶת רַעְהוּ חַיִּים בְּלַעוּ"³, וְהַמֶּלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד
אַרְצָה⁴ - לְהַצִּדִּיק אֶת הַצִּדִּיק וּלְהַרְשִׁיעַ אֶת הָרָשָׁע.

1. פִּרְשֵׁתָּנוּ י', טו.
2. שְׁמוּאֵל-א ח, ז.
3. סְנֵהֲדִין כ, ב.
4. תְּהִלִּים קְלָא, ב.
5. אֲבוֹת ג, ב.
6. מִשְׁלִי כט, ד.

ה'ישות', אלא אדרבה בחינת בטול דוקא -

ולכן הם צריכים למלך, כדי שיתבטלו 'בטול היש', כבטול העבד לפני המלך.

אבל הנשמות הגבוהות הנקראים תלמידי חכמים הם בבחינת בטול מצד עצם שרשן שלמעלה.

פי "איזהו חכם הרוצה את הנולד". שהחכמה היא בחינת 'ראיה' שרואה אף ש"נולד" [מציאות העולם] מאין ליש, ו"מחדש בכל יום מעשה בראשית".

והם שנקראים "אחים ורעים" למקום או "בנים", הרי אינן צריכים למלך כלל, להיות מתבטלים על ידו 'בטול היש' כעבד לפני המלך - שהרי הם בטלים מצד עצמן בבחינת בטול שלמעלה מבטול היש.

ולכן לא רצה שמואל להמליך עליהם מלך, כי רצה שיהיו כלם במדרגה זו, ואז לא יצטרכו למלך בשר ודם.

— ג —

מלוכה נעלית יותר

אך עדן צריך להבין מהו שהמשיח גם כן יהיה מלך. דלפי מה שנתבאר לעיל קשה, כי בזמן ביאת משיח במהרה בימינו אמן, יהיו כל בני ישראל תלמידי חכמים, כמו שכתוב: "וימלאה הארץ דעה את ה'", וכתבי: "ולא ילמדו עוד איש את רעהו [כי כולם ידעו אותי]", ואם כן למה צריכים למלך? וכן קשה על המצוה שבתורה למנות מלך בישראל, והלא "תורה אחת לכלנו", ואם כן גם תלמידי חכמים נצטוו בכך?

אך הענין דבאמת שיהיה בחינת מלוכה גם על תלמידי חכמים, הגם שמשכילים בתורת ה', ואינן נצרכים להיות בבחינת בטול כעבד, אלא שהיא בחינת מלוכה יותר נעלית.

מלוכה – למעלה מהשגה

והענין, כי התורה היא בחינת בלי גבול,

7. תמיד לב, א.

8. ישעיהו יא, ט.

9. ירמיהו לא, לג.

וכמאמר¹⁰ "ילכו מחיל אל חיל", שיש בחינת מדרגות אין קץ, ותכלית הכל בבחינת עלוי אחר עלוי באפן השגת התורה.

והנה לעתיד לבוא יהיה גלוי אלקות בהשגת פנימיות התורה. והינו על ידי משיח, שהוא למד פנימיות התורה לכל העם, גם מה שהיה כעת בהעלם.

אכן אף על פי כן, בודאי הוא בעצמו יכיר יותר. כי לא כל מה שמשיג בעצמו, יכול לגלות וללמד לכל העם, כי לא יוכלו להשיג.

והנה מחמת בחינה זו נקרא מלך. דכמו ענין המלוכה שלמטה, הוא רק בחינת הבטול - הינו מה שהוא למעלה מהגבלת שכלו,

כי לדבר שמתישב בשכלו בטוב טעם ודעת, אין צריך על זה לפקדת המלך, שהרי גם בלא מצותו נכון הדבר מצד עצמו וטוב הוא בעיניו; אלא הפקדה הוא רק על דבר שהוא נגד שכלו והוא פלאי ממנו, שאף על פי כן מצד הפקדה והגזרה מכרח לקום אותה,

ומבטל רצונו לרצון המלך, כי אינו יודע לב המלך (וטעמו הכמוס). והרי זה בחינת בטול לגבי למעלה מן החכמה שלו. שאף על פי שאינו מתישב בשכלו, שומע לגזרת המלך, שאצלו נכון הוא ויש לו טוב טעם [על כן].

"מלך" המשיח

והנה טעמי תורה יתגלו לעתיד לבוא על ידי המשיח. אכן לו בעצמו יתגלה הרבה יותר לאין קץ ותכלית ממה שיוכל הוא לגלות לעם, וכמו שכתוב בו "הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד"¹¹.

ולכן יהיה משיח גם כן מלך על ישראל, הגם שיהיו אז כלם במדרגת תלמידי חכמים עד שגם טעמי התורה יתגלה להם, מפל מקום הרי לא כל מה שיתגלה למשיח יתגלה להם.

ומצד זה נקרא שבא מלך עליהם, שהמלוכה היא מה שלמעלה מן השכל של המקביל.

10. תהלים פד, ח. ברכות סד, א.

11. ישעיהו יב, ג.

התועדות משפחתית
לשולחן שבת

שולחן שבת חסידי

ציור: זלמן קליינמן

מי אנחנו?

מדוע קטע הרבי את החזן צ'צקס באמצע דבריו? והאם אנו יכולים 'לשחזר' את אוירת ימי אלול בעיירה ליובאוויטש? – מסר נפלא ורלוונטי, מדיון לשון רבינו הזקן במשל "המלך בשדה"

'אלול' אמיתי

השנה כולה. כאשר שוכבים במיטה בשעה שש בבוקר, שומעים שבמניין ה'ותיקין' הראשון בבית המדרש כבר הסתיימה התפילה ותוקעים בשופר. קול השופר מעורר - הרי אלול בעולם.

ממהרים להתלבש, והאדם אינו שבע רצון עם עצמו - מדוע איחר כל כך בשנתו? והוא חושב ברעיונותיו על כך שבימים אלו היה משה רבינו עליו השלום בהר, שהימים הם ימי רצון שאפשר לפעול בהם באופן שונה לחלוטין, וש'עליו להיות בן אדם' ואסור לו להחמיץ את הזמן.

כשבאים לבית-המדרש כבר מוצאים בו קהל גדול. יש שאומרים תהילים, אחרים לומדים חסידות או אומרים תיקוני זוהר, בשעה שאחרים עומדים או יושבים ומתפללים."

ב'ליקוטי דיבורים' מובאים דיברות קדשו של הרבי הרי"צ, בהם מתוארת אוירת חודש אלול בעיירה ליובאוויטש, 'בירת' חב"ד ברוסיה:

"בשבת מברכים אלול בליובאוויטש, למרות שזה היה עדיין יום בהיר ושטוף שמש, האווירה כבר השתנתה. ריחו של אלול החל כבר להיות מורגש, ורוח של תשובה כבר החלה לנשב. כל יהודי נעשה מתון יותר, עסוק יותר במחשבותיו והחלו לשכוח את כל דברי החולין.

כשהגיעה שבת מברכים אלול החלו כבר לחוש אווירה של אלול, ובדריכות רבה חיכו ל"לדוד ה' אורי וישעי", לקול השופר, לתקיעה הראשונה שהיה בה משום הודעה ששערי חודש הרחמים נפתחו.

כל יום מימי חודש אלול אינו דומה כלל לימי

איך אפשר להשוות!?

תפילה וקיום מצוות. זה היה המוקד, ואילו העיסוקים הגשמיים תפסו מקום משני בלבד. הייתה זו עיירה שאפילו לגויי הסביבה, להבדיל, היה ברור, שהייחודיות שלה היא בענייני קדושה, וענייני המסחר והחומריות הינם טפלים בלבד.

לעומת זאת, חיינו אנו מתנהלים בתוך עולם בו החלק הגשמי תופס את המקום העיקרי, כאשר 'מהצד' אנו מנסים 'לחטוף' ענייני תורה ומצוות ככל האפשר. וכיון שכן, איך אפשר בכלל להשוות בין בין המצב אז למצבנו אנו, וללמוד מאופן ההנהגה בליובאוויטש לחיינו עתה?

התיאור המעורר ומשובב הנפש 'מרומם' אותנו, ומזכיר לנו כיצד אמור להיראות חודש אלול. זהו חודש מיוחד, בו על סדר היום להיות שונה, ובכל פרטי ההתנהלות צריך שיהיה ניכר ש"אלול" היום...

אך אם נודה על האמת, יש בתיאור הזה יש גם משהו בעייתי עבורנו. למקרא התיאור, שולפת מיד נפשנו הבהמית את הטיעון: איך אפשר להשוות? וכי אופי החיים שלנו כיום הוא כמו בעיירה ליובאוויטש של פעם?

כולנו מבינים שהחיים בליובאוויטש היו שונים. חיי העיירה נסובו סביב עבודת השם, לימוד,

אתה מ"אנשי העיר"!

את התשובה לכך נוכל למצוא במשל המפורסם של "המלך בשדה":

את ימי חודש אלו ממשיל רבינו הזקן לזמן בו המלך יוצא אל השדה, שם הוא מקבל את כולם, גם את אלו שנמצאים בשדה, בשמחה ובסבר פנים יפות. לאחר מכן, בימים הנוראים, המשולים לזמן בו נמצא המלך בעירו ובארמונו, יכולים אותם אלו שהשכילו לגשת אל המלך בהיותו בשדה, להצטרף אליו "בלכתו העירה".

אם מעיינים בלשון המשל, מגלים דבר נפלא: למרות שהמשל עוסק באלו שניגשים לקבל את פני המלך בהיותו בשדה, מדייק רבינו הזקן וקורא להם בשם "אנשי העיר". בלשון המשל: "משל למלך שקודם בואו לעיר יוצאים אנשי העיר לקראתו ומקבלים פניו בשדה".

באמירה זו, מעביר לנו רבינו הזקן מסר חשוב: ההימצאות ב"שדה" - במקום בו נמצאים הבהמות, היא משל לאדם שעסוק בענייני העולם הגשמיים והבהמיים, ומקדיש את מירב זמנו ומרצו לעיסוק בענייני ה'נפש הבהמית' שבתוכו. לעומת זאת, ההימצאות ב"עיר", שהיא מקום מושב בני האדם, מבטאת את המקום של הנשמה האלוקית, ה"אדם" שבנו, שעליו נאמר "אֲדָמָה לעליון".

וכאן באה הבשורה: שגם כאשר יהודי נמצא בפועל עמוק בתוך ה"שדה" - מצד מהותו הוא מ"אנשי העיר"! המציאות האמיתית שלו, גם בהיותו ב"שדה", היא הנפש האלוקית שבו.

יש לנו את היכולת!

מה זה אומר במילים פשוטות?

אל לנו להביט על ה"שדה" שסביבנו, ולחשוב שאנו חלק ממנו. מצד ה"שדה", מצד מציאות העולם, אכן עיקר החיים הם החלק הגשמי שבהם, ואילו הרוחני הוא טפל בלבד. אך למרות שאנו נמצאים בתוך עולם כזה, אנו ממש לא כאלו. עלינו לזכור ולדעת מי אנחנו, אנו "אנשי העיר"! המציאות האמיתית שלנו היא הנפש האלוקית, שמבחינתה הקשר עם ה' הוא כל החיים. והחידוש

הגדול הוא, שגם בהיותנו ב"שדה", יש בנו יכולת 'להתרומם' ולהתחבר עם ההכרה הזו.

לכן, גם כאשר אנו נמצאים בתוך הרגלי החיים של 'העולם הגדול', יש לנו את היכולת המלאה להתנהל באופן שהחלק הרוחני של חיינו הוא יהיה הדומיננטי ונותן הטון, ולנהל את ימי חודש אלו מתוך הרגשה ברורה שהינם שונים מכל ימות השנה, בדיוק כמו שהיה פעם בעיירה ליובאוויטש.

"הם אינם יודעים!"

החזן ר' צבי הירש צ'צקס סיפר:

באחת השנים, התקיים במנהטן קונצרט גדול מאוד, בהשתתפות יהודים רבים. היה זה לאחר שנים רבות בהן הופעתו, כשבכל הופעותיו אני מקפיד לחבוש על ראשי כיפה. עמדתי על הבמה ושרתי, והנה - מגיע אליי מאן דהו ושואל: "תוכל אולי לשיר בלי הכיפה, היא גורמת לחלק מהאנשים לחוש שלא בנוח?". "לא", ענית לו.

המשכתי לשיר, וניגש אליי אדם אחר, שהציג את עצמו כסגן מנהל הארגון שקיים את הקונצרט, וביקש בכל לשון שאסיר את הכיפה. אמרתי לו: "אתה השני שמבקש ממני הערב שאוריד את

הכיפה. כאשר יבוא משהו שלישי ויבקש זאת, אוציא בפני הקהל גם את הציצית, וכך לאיש לא יהיה ספק בכך שאני יהודי שומר תורה ומצוות..." לאחר ההופעה, התקשר אליי המזכיר הרב בנימין קליין, ואמר שהרבי מבקש לדעת מה היה בה. הגעתי ל770, וסיפרתי לרבי על שאירע. כאשר סיפרתי על קהל המשתתפים, ציינתי שהם היו יהודים, אך לא דתיים.

לשמע הדברים, הרבי חרג מהנהגתו, ו'נכנס' לתוך דברי: "למה אתה אומר שהם אינם דתיים? הם דתיים, רק שהם אינם יודעים על כך!".

(מבוסס על שיחת שבת פרשת ראה תשכ"ח)

ט אלול

תשל"ט

האדמו"ר ה"לב שמחה" מגור, זקן האדמו"רים ונשיא מועצת גדולי התורה, בא לביקור אצל הרבי. הדבר עורר תשומת לב רבה ביותר בכל חוגי היהדות התורנית והחסידית.

י אלול

תקנ"ח

נפתח התיק הפלילי נגד אדמו"ר הזקן, וכתב ההלשנה נגדו הוגש לצאר הרוסי.

תרל"ה

נערך מעמד "קבלת פנים" בחתונתו של אדמו"ר הרש"ב. זה היה ביום שישי, והחופה נערכה במוצאי שבת.

תרנ"ב

בליובאוויטש התקיימה חתונת הרבנית חיה מושקא, בתו של אדמו"ר מהר"ש, עם הרב החסיד ר' משה הורנשטיין.

הרבנית חיה מושקא התייתמה מאביה בהיותה ילדה בת אחת עשרה, ומי שחיתן אותה היו אחיה - אדמו"ר הרש"ב והרב הקדוש רבי זלמן אהרן.

כך מתאר אדמו"ר הריי"צ את אירועי החתונה: "החופה הייתה בערב שבת קודש, ובמוצאי שבת קודש אחר הבדלה בשעה התשיעית לערך באו המחותנים והרבה חסידים אל [אבי], עם ביקור לשתות חמין של מוצאי שבת קודש. לפי מצב הזמן של שמחה נהפכו המים חמים למים מחממין, כוס של שמחה, סעודת מלווה מלכה, ובשעה האחת עשרה כבר הייתה השמחה בהתגלות, והחדר הגדול של [אבי] וכן חדר הפרוודור היו מלאים אנשים. ובחצי שעה השתים עשרה התחיל [אבי] לאמור הדרוש "כל הנהנה"."

יא אלול

תרל"ה

חתונת אדמו"ר הרש"ב עם בת דודו, הרבנית שטערנא שרה שניאורסון - בתו של אדמו"ר

ה אלול

תקל"ז

עליית החסידים הראשונה לארץ הקודש, בראשותם של הרבנים הצדיקים רבי מנחם מענדל מויטבסק, רבי אברהם קליסק ורבי ישראל מפולוצק. הקבוצה התיישבה בצפת, ומאוחר יותר רבי מנחם מענדל מויטבסק עבר לטבריה.

תרל"ה

אדמו"ר מהר"ש נסע ללוות את בנו, אדמו"ר הרש"ב, במסעו לחתונתו באוורוטש. אדמו"ר מהר"ש ליווה את החתן עד לעיריה אחר־מֶכָּה הסמוכה לליובאוויטש, משם נסע החתן יחד עם אימו הרבנית רבקה.

כשנפרדו, הורה אדמו"ר מהר"ש לבנו שלא יחבוש את השטריימל בחתונה, אלא רק בשהותו בליובאוויטש - וכך נהג אדמו"ר הרש"ב כל ימי חייו, לחבוש את השטריימל רק בהיותו בליובאוויטש.

כמו כן, ביקש אדמו"ר מהר"ש מבנו שיחזור לליובאוויטש לשבת שבע ברכות. אדמו"ר הרש"ב אכן יצא לדרך לפני שבת, אך לא הספיק להגיע לליובאוויטש ועשה את השבת בדרך.

תש"נ

באופן חריג, הרבי חזר מהאוהל בשעה שתים עשרה בלילה.

ו אלול

תרי"ז

פרצה השרפה הגדולה בליובאוויטש.

ז אלול

תשמ"ח

הרבי מודיע שזוהי העת להתחיל לבנות או לקנות בניינים חדשים עבור מוסדות תורה, תפילה וגמילות חסדים, ומכריז כי שנת תשמ"ט המתקרבת היא "שנת הבניין".

התורה עצמה חשובה יותר מן המעלות שבה

"גְּדוּלָּה תוֹרָה יוֹתֵר מִן הַכְּהוּנָה וּמִן הַמַּלְכוּת, שֶׁהַמַּלְכוּת נִקְנִית בְּשִׁלְשִׁים מַעְלוֹת, וְהַכְּהוּנָה בְּעֶשְׂרִים וָאַרְבַּע, וְהַתּוֹרָה נִקְנִית בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה דְּבָרִים" (משנה ו')

צריך ביאור מה משמיענו התנא בכך שמעלת התורה גדולה ממעלת הכהונה והמלכות? אם היה מדובר במעלות שיש ביכולת האדם להשיגם, היה ניתן להבין שזוהי הדרכה והכוונה, להעדיף לעסוק בהשגת מעלת התורה על פני מעלות אלו. אך כיוון שמעלות הכהונה והמלכות אינן נתונות כלל בידי של האדם (הכהונה - באה בירושה לזרעו של אהרון, והמלוכה - תלויה ברצון העם), לשם מה משמיענו התנא שהתורה גדולה מהם?

הביאור בזה:

בתורה עצמה קיימות גם מעלות ה"כהונה" וה"מלכות". התואר "כהונה" - מכון להשפעת לימוד התורה על כוחותיו הנעלים של האדם. בדוגמת עבודת הכהונה, שמעבר לעבודה הפיזית שבה, היא בעיקר עבודה רוחנית שבנפש. והתואר "מלכות" - מכון להשפעת לימוד התורה על כוחות הביצוע, ועד לכוח המעשה, שהינו הירוד בכוחות הנפש. בדוגמת מלך, שהנהגתו היא על כל ענייני מדינתו, ו"שמו נקרא" אפילו על הדומם שבה.

וזוהי החדוש שבא להשמיענו התנא: כאשר ניגשים ללימוד תורה, עלינו לדעת שמעלת ה"תורה" היא גדולה ממעלות ה"כהונה" וה"מלכות" שבה. כלומר: לימוד התורה צריך להיות "לשמה" - לשם התורה עצמה, ולא לשם כל תועלת וכוונה אחרת. גם לא בשביל פעולת והשפעת התורה עצמה על כוחות נפש האדם.

(ביאורים בפרקי אבות - על פי שיחת שבת פרשת במדבר תשכ"ד)

לזכור מי הוא ה"אומר"

"וְהָאֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם אֹמְרוֹ. הָאֵל לְמַדַּת כָּל הָאֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם אֹמְרוֹ מֵבִיא גְּאוּלָּה לְעוֹלָם, שְׁנֵאֲמַר וְתֵאֲמַר אֲסֵתֵר לְמַלְךְ בְּשֵׁם מְרִדְכִי" (משנה ו')

יש לפרש:

"האומר דבר בשם אומרו" - האומר את דברי התורה בשם אומרם - הקב"ה. כלומר: שידוע ומכיר כי התורה שלומד, אינה עניין של חוכמה ושכל בלבד, שבשר ודם יכול לעשות בו כבתוך שלו, חלילה וחס, ולהתאימו לרוח הזמן וכדומה - אלא זוכר הוא שהתורה היא דבר ה'.

קיומה של הכרה זו, מביאה את האדם להיזהר ולדקדק בקיום המצוות, בהתאמה מלאה לרצונו של ה'; ובכך הרי הוא **"מביא גאולה לעולם"** - כי הזהירות והדקדוק בקיום המצוות, הם אלו שמביאים את הגאולה. כמו שכתב הרמב"ם: "צריך כל אדם שיראה עצמו... וכן כל העולם - חציו זכאי וחציו חייב... עשה מצווה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה".

(ביאורים בפרקי אבות - על פי שיחת מוצש"ק פרשת בלק תשל"ח)

כך סיפרה הרבנית שטערנא שרה: "לאחר חתונתי, כשהגעתי לליובאוויטש ככלתו של אדמו"ר המהר"ש, נפלתי ברוחי. כי ראיתי שכל משפחת "בית הרב" הם גבוהי קומה, ואילו אני הייתי נמוכת קומה. אמר לי על כך חותני הרבי: אל תיפלי ברוחך, ידוע הוא כי עצים נמוכים נותנים פירות טובים יותר".

הריי"צ מאוורוטש, בן אדמו"ר הצמח צדק. החתן היה אז בן חמש עשרה, והחתונה נערכה בעיר אוורוטש, מקום מגוריה של הכלה.

מכמה סיבות, ובעיקר מפאת מצבו הרפואי, אדמו"ר מהר"ש לא נסע לחתונה. את החתן ליוותה אימו, הרבנית רבקה. במהלך ימי שבע הברכות אמר אדמו"ר מהר"ש שלושים ושניים מאמרי חסידות.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק
הכהן ע"ה ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

אלהיך נתן לך איש או-אשה אשר יעשה
את-הרע בעיני יהוה-אלהיך לעבר ברייתו:
כִּי־יִמָּצֵא בְּקִרְבְּךָ בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ אִשְׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
נתן לך איש או-אשה אשר יעשה את-הרע בעיני
יהוה-אלהיך לעבר ברייתו: ארי ישתכח בינך
בחדא מקרויך דיי אלהך יחב לך גבר או אתתא
די יעבד ית דביש קדם יי אלהך למעבר על
קמיה: ג וילך ויעבד אלהים אחרים וישתחו
להם ולשמש | או לזרח או לכל-צבא השמים
אשר לא-צויתי: וילך ויעבד אלהים אחרים
וישתחו להם ולשמש | או לזרח או לכל-צבא
השמים אשר לא-צויתי: ואזל ופלח לטעות
עממיא וסגיד להון ולשמשא או לסיקרא או לכל
חילי שמיא די לא פקדית: ד והגדלך ושמעת
ורשת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה
התועבה הזאת בישראל: והגדלך ושמעת
ורשת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה
התועבה הזאת בישראל: ויחיון לך ותשמע
ותתבע יאות וקא קשטא פון פתגמא אתעבדית
תועבתא הקדא בישאל: ה והוצאת את-האיש
ההוא או את-האשה ההוא אשר עשו את-
הדבר הרע הזה אל-שעריך את-האיש או
את-האשה וסקלתם באבנים ומתו: והוצאת
את-האיש ההוא או את-האשה ההוא אשר עשו
את-הדבר הרע הזה אל-שעריך את-האיש או
את-האשה וסקלתם באבנים ומתו: ותפק ית
גברא ההוא או ית אתתא ההיא די עבדו ית
פתגמא בישא הדין לתרע בית דינך (לקרוי) ית
גברא או ית אתתא ותרגמנון באבניא וימותון:
ו על-פי | שנים עדים או שלשה עדים יומת
המת לא יומת על-פי עד אחד: על-פי | שנים
עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על-פי
עד אחד: על מימר תרגין סהדין או תלתא סהדין

יח שפטים ושטרים תתן-לך בכל-שעריך אשר
יהוה אלהיך נתן לך לשבטיך ושפטו את-העם
משפטי-צדק: שפטים ושטרים תתן-לך בכל-
שעריך אשר יהוה אלהיך נתן לך לשבטיך ושפטו
את-העם משפטי-צדק: דינין ופרענין תמני לך
בכל קרויך די יי אלהך יחב לך לשבטיך וידונון
ית עמא דין דקשוט: יט לא-תמה משפט לא
תפיר פנים ולא-תקח שחד כי השחד יעור עיני
חכמים ויסלף דברי צדיקים: לא-תמה משפט
לא תפיר פנים ולא-תקח שחד כי השחד יעור
עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים: לא תצלי דין
לא תשתמודע אפין ולא תקבל שחדא ארי
שחדא מעור עיני חכימין ומקלקל פתגמי
תריצין: כ צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת
את-הארץ אשר-יהוה אלהיך נתן לך: צדק
צדק תרדף למען תחיה וירשת את-הארץ אשר-
יהוה אלהיך נתן לך: קשטא קשטא תהי רדיף
בדיל דתיחי ומירת ית ארעא דיי אלהך יחב
לך: ס כא לא-תמנע לך אשה פלעין אצל
מובח יהוה אלהיך אשר תעשה-לך: לא-תמנע
לך אשה פלעין אצל מובח יהוה אלהיך אשר
תעשה-לך: לא תצוב לך אשה כל אילן בסטר
מדבחה דיי אלהך די מעבד לך: כב ולא-תקים
לך מצבה אשר שגא יהוה אלהיך: ולא-תקים
לך מצבה אשר שגא יהוה אלהיך: ולא תקים לך
קמא די סני יי אלהך: ס א לא-תזבח ליהוה
אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר
רע כי תועבת יהוה אלהיך הוא: לא-תזבח
ליהוה אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל
דבר רע כי תועבת יהוה אלהיך הוא: לא תכוס
קדם יי אלהך תור ואמר די יהי בה מומא כל
מדעם ביש ארי מרחק קדם יי אלהך הוא: ס
כ כי-ימצא בקרבך בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ אִשְׁר־יְהוָה

יִתְקַטֵּל דְּחֵיב קָטוֹל לֹא יִתְקַטֵּל עַל מִימַר סְהִיד
 חֹד: ז יֵד הַעֲדִים תְּהִיָּה־בּוּ בְּרֹאשָׁנָה לְהַמִּיתוֹ
 וְיֵד כָּל־הָעָם בְּאַחֲרָנָה וּבַעֲרַת הָרַע מִקֶּרְבָּהּ: יד
 הַעֲדִים תְּהִיָּה־בּוּ בְּרֹאשָׁנָה לְהַמִּיתוֹ וְיֵד כָּל־הָעָם
 בְּאַחֲרָנָה וּבַעֲרַת הָרַע מִקֶּרְבָּהּ: ידא דְּסִבְרֵיא תְּהִי
 בֵּה בְּקֻדְמִיתָא לְמִקְטֵלָה וְיֵדא דְּכָל עֲמָא
 בְּבִתְרִיתָא וּתְפִלִּי עֲבַד דְּבִישׁ מִבִּינָה: פ ח כִּי
 יִפְלֹא מִמּוֹד דְּבֵר לְמִשְׁפָּט בִּינָדִם | לְדָם בִּינָדִין
 לְדִין וּבִין נִגְע לְנִגְע דְּבָרִי רִיבַת בִּשְׁעָרֵיךְ וּקְמַת
 וְעֵלִית אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוּ:
 כִּי יִפְלֹא מִמּוֹד דְּבֵר לְמִשְׁפָּט בִּינָדִם | לְדָם בִּינָדִין
 לְדִין וּבִין נִגְע לְנִגְע דְּבָרִי רִיבַת בִּשְׁעָרֵיךְ וּקְמַת
 וְעֵלִית אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוּ:
 אֲרִי יִתְכַסֵּי מִנָּה פִתְגָמָא לְדִינָא בִּין דְּמָא לְדְמָא
 בִּין דִּינָא לְדִינָא וּבִין מִכְתַּשׁ סְגִירוֹ לְמִכְתַּשׁ סְגִירוֹ
 פִתְגָמִי פִלְגָתָא דִּינָא בְּקִרְוִיךְ וּתְקוֹם וּתְסַק לְאַתְרָא
 דִּי יִתְרַעֵי: יי אֱלֹהֶךָ בֵּה: ט וּבֵאתָ אֶל־הַכְּהֲנִים
 הַלְוִיִּם וְאֶל־הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בֵּינֵם הָהֵם
 וְדִרְשֵׁת וְהִגִּידוּ לָךְ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט: וּבֵאתָ
 אֶל־הַכְּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל־הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בֵּינֵם
 הָהֵם וְדִרְשֵׁת וְהִגִּידוּ לָךְ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט: וּמִימֵי
 לֹות כְּהֲנִיא לֹואִי וּלֹות דִּינָא דִּי יְהִי בְיוֹמֵיא הָאֲנֹן
 וּתְתַבַּע וַיְחִוּן לָךְ יֵת פִתְגָמָא דְּדִינָא: י ועֲשִׂית
 עֲלֵפִי הַדְּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא
 אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה וְשִׁמְרַת לַעֲשׂוֹת כָּכָל אֲשֶׁר
 יִוָּדֶה: וְעֲשִׂית עֲלֵפִי הַדְּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ
 מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה וְשִׁמְרַת
 לַעֲשׂוֹת כָּכָל אֲשֶׁר יִוָּדֶה: וּתַעֲבַד עַל מִימַר
 פִתְגָמָא דִּי יְחִוּן לָךְ מִן אֲתְרָא הַהוּא דִּי יִתְרַעֵי: יי
 וְתִשָּׁר לְמַעֲבַד כָּכָל דִּי יִלְפָנָה: יא עֲלֵפִי הַתּוֹרָה
 אֲשֶׁר יִוָּדֶה וְעַל־הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר־יִאֲמְרוּ לָךְ
 תַעֲשֶׂה לֹא תִסּוֹר מִן־הַדְּבָר אֲשֶׁר־יִגִּידוּ לָךְ יִמִּין
 וְשְׂמָאל: עֲלֵפִי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יִוָּדֶה וְעַל־הַמִּשְׁפָּט
 אֲשֶׁר־יִאֲמְרוּ לָךְ תַעֲשֶׂה לֹא תִסּוֹר מִן־הַדְּבָר אֲשֶׁר־

יִגִּידוּ לָךְ יִמִּין וְשְׂמָאל: עַל מִימַר אֲוִרִיתָא דִּי
 יִלְפָנָה וְעַל דִּינָא דִּי יִימְרוּן לָךְ תַעֲבַד לֹא תִסּוֹר
 מִן פִתְגָמָא דִּי יְחִוּן לָךְ יִמִּין וְשְׂמָאל: י
 וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְּזִדּוֹן לְבִלְתִּי שְׂמֹעַ אֶל־
 הַכֹּהֵן הָעֹמֵד לְשֵׁרֵת שֵׁם אֱת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אוֹ
 אֶל־הַשֹּׁפֵט וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא וּבַעֲרַת הָרַע
 מִיִּשְׂרָאֵל: וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְּזִדּוֹן לְבִלְתִּי שְׂמֹעַ
 אֶל־הַכֹּהֵן הָעֹמֵד לְשֵׁרֵת שֵׁם אֱת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אוֹ
 אֶל־הַשֹּׁפֵט וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא וּבַעֲרַת הָרַע
 מִיִּשְׂרָאֵל: וּגְבַר דִּי יַעֲבַד בְּרָשַׁע בְּדִיל דְּלֹא
 לְקַבְּלָא מִן כְּהֲנָא דְקָאם לְשִׁמְשָׁא תַמְן קָדָם יי
 אֱלֹהֶךָ אוֹ מִן דִּינָא וְיִתְקַטֵּל גְּבָרָא הַהוּא וּתְפִלִּי
 עֲבַד דְּבִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל: י וְכָל־הָעָם יִשְׁמְעוּ וְיִרְאוּ
 וְלֹא יִזְדּוֹן עוֹד: וְכָל־הָעָם יִשְׁמְעוּ וְיִרְאוּ וְלֹא
 יִזְדּוֹן עוֹד: וְכָל עֲמָא יִשְׁמְעוּ וְיִדְחִלוּ וְלֹא
 יִרְשִׁיעוּ עוֹד: ס

שני י כִּי־תִבָּא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 נָתַן לָךְ וְיִרְשָׁתָהּ וְיִשְׁבַּתָּהּ בֵּה וְאָמַרְתָּ אֲשִׁימָה
 עָלַי מִלֶּךְ בְּכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבְתִּי: כִּי־תִבָּא
 אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וְיִרְשָׁתָהּ
 וְיִשְׁבַּתָּהּ בֵּה וְאָמַרְתָּ אֲשִׁימָה עָלַי מִלֶּךְ בְּכָל־הַגּוֹיִם
 אֲשֶׁר סְבִיבְתִּי: אֲרִי תַעֲזֹל לְאַרְעָא דִּי אֱלֹהֶךָ יִהֲב
 לָךְ וּתִירְמָה וּתִיתַב בֵּה וּתִימַר אֲמֵנִי עָלַי מִלְּכָא
 כָּכָל עַמְמֵיא דִּי בְּסִסְרָנִי: טו שׁוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ
 מִלֶּךְ אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוּ מִקֶּרֶב אַחִיךָ
 תָּשִׂים עָלֶיךָ מִלֶּךְ לֹא תֹכֵל לָתֵת עָלֶיךָ אִישׁ
 גִּבּוֹר אֲשֶׁר לֹא־אַחִיךָ הוּא: שׁוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ
 מִלֶּךְ אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוּ מִקֶּרֶב אַחִיךָ
 תָּשִׂים עָלֶיךָ מִלֶּךְ לֹא תֹכֵל לָתֵת עָלֶיךָ אִישׁ גִּבּוֹר
 אֲשֶׁר לֹא־אַחִיךָ הוּא: מִנְּאָה תִמְנִי עֲלֶיךָ מִלְּכָא דִּי
 יִתְרַעֵי: יי אֱלֹהֶךָ בֵּה מִגּוֹ אַחִיךָ תִמְנִי עֲלֶיךָ מִלְּכָא
 לִית לָךְ רֶשׁוּ לְמִנְּאָה עֲלֶיךָ גְּבַר גִּבּוֹר דִּי לֹא אַחִיךָ
 הוּא: טו רַק לֹא־יִרְבֶּה־לָּו סוֹסִים וְלֹא־יִשָּׁב
 אֶת־הָעָם מִצְרִימָה לְמַעַן הִרְבוֹת סוֹם וַיְהוֹה

אמר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה עוד: רק לא ירבה-לו סוסים ולא ישיב את-העם מצרימה למען הרבות סוס ויהיה אמר לכם לא תספון לשוב בדרך הזה עוד: לחוד לא יסגי לה סוסון ולא יתב ית עמא למצרים בדיל לאסגאה לה סוסון ויז אמר לכו לא תוספון למתוב בארץ הדא עוד: ו לא ירבה-לו נשים ולא יסור לבבו וכסף וזהב לא ירבה-לו מאד: ולא ירבה-לו נשים ולא יסור לבבו וכסף וזהב לא ירבה-לו מאד: ולא יסגי לה נשין ולא יטעי לבה וכסף ודקבא לא יסגי לה לדא: ו יהיה כשבתו על פסא ממלכתו וכתב לו את-משנה התורה הזאת על-ספר מלפני הכהנים הלויים: והיה כשבתו על פסא ממלכתו וכתב לו את-משנה התורה הזאת על-ספר מלפני הכהנים הלויים: ויהי כמתבה על פרסא מלכותה ויכתוב לה ית פתשגן אורייתא הדא על ספרא מן קדם כהניא לואי: ו יהיתה עמו וקרא בו פלימי חיו למען ולמד ליראה את-יהוה אלהיו לשמר את-כל דברי התורה הזאת ואת-החקים האלה לעשתם: והיתה עמו וקרא בו פלימי חיו למען ולמד ליראה את-יהוה אלהיו לשמר את-כל דברי התורה הזאת ואת-החקים האלה לעשתם: ויהי עמה ויהי קרי בה כל יומי חייה בדיל דגלף למדחל קדם ו אלהה למשר ית כל פתגמי אורייתא הדא וית קמיא האלין למעבדהון: ד לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן-המצוה ימין ושמאול למען יאריך ימים על-ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל: לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן-המצוה ימין ושמאול למען יאריך ימים על-ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל: בדיל דלא ירים לבה מאחיה ובדיל דלא יסטי מן תפקדתא ימינא ושמאלא בדיל דיורך יומין על מלכותה הוא ובנוהי בגו ישראל: ס

שלישי א לא יהיה לכהנים הלויים פלשעבט לוי חלק ונחלה עם-ישראל אשי יהוה ונחלתו יאכלון: לא יהיה לכהנים הלויים פלשעבט לוי חלק ונחלה עם-ישראל אשי יהוה ונחלתו יאכלון: לא יהי לכהניא לואי כל שבטא דלוי חלק ואחסנא עם ישראל קרבניא דיי ואחסנתה ייכלון: ד ונחלה לא יהיה-לו בקרב אחיו יהוה הוא נחלתו פאשר דבר-לו: ונחלה לא יהיה-לו בקרב אחיו יהוה הוא נחלתו פאשר דבר-לו: ואחסנא לא יהי לה בגו אחיה מתנן דיהב לה יי אנון אחסנתה פמא די מליל לה: ס ג וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת זבתי הזבח אם-שור אם-שה ונתן לבחן הזרע והלחיים והקבה: וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת זבתי הזבח אם-שור אם-שה ונתן לבחן הזרע והלחיים והקבה: ודין יהי דחזי לכהניא מן עמא מן נכסי נכסתא אם תור אם אמר ויתן לכהנא דרועא ולועא וקבתא: ד ראשית דגנך תירשך ויצהרך וראשית גו צאנך תתן-לו: ראשית דגנך תירשך ויצהרך וראשית גו צאנך תתן-לו: ריש עבורך חמרך ומשחך וריש גנך דענך תתן לה: ה פי בו בחר יהוה אלהיך מכל-שבטיך לעמך לשרת בשם-יהוה הוא ובניו פלתימים: פי בו בחר יהוה אלהיך מכל-שבטיך לעמך לשרת בשם-יהוה הוא ובניו פלתימים: ארי בה יתרעי ו אלהך מכל שבטיך למקם לשמשא בשמא דיי הוא ובנוהי כל יומיא:

רביעי ס וכי-יבא הלוי מאחד שעריך מכל-ישראל אשר-הוא גר שם ובא בכל-אות נפשו אל-המקום אשר-יבחר יהוה: וכי-יבא הלוי מאחד שעריך מכל-ישראל אשר-הוא גר שם ובא בכל-אות נפשו אל-המקום אשר-יבחר יהוה: וארי ייתי לואה מחדא מקרויך מכל ישראל די

הוא דר תמן וייתי בכל רעות נפשה לאתרא די יתרצי יי: ו ושרת בשם יהוה אלהיו בכל אחיו הלולים העמדים שם לפני יהוה: ושרת בשם יהוה אלהיו בכל אחיו הלולים העמדים שם לפני יהוה: וישמש בשמא דיי אלהה בכל אחיה לואי דמשמשין תמן בצלו קדם יי: ח חלק בחלק יאכלו לבד ממכריו על האבות: חלק בחלק יאכלו לבד ממכריו על האבות: חלק בחלק יכלון בר מטרטא דייתי בשבתא בכז אתקינו אבהתא: ס ט כי אתה בא אלהארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך לאתלמד לעשות בתועבת הגוים ההם: כי אתה בא אלהארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך לאתלמד לעשות בתועבת הגוים ההם: ארי את עלל לארעא דיי אלהה יחב לך לא תילף למעבד פטעות עממיא האנון: י לא ימצא כד מעביר בגוויבתו באש קסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף: לא ימצא כד מעביר בגוויבתו באש קסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף: לא ישתבח בד מעבר ברה וברתה בגורא קסם קסמין מעונן ומנחש וחרש: יא וחבר חבר ושאל אוב וידעני ודרש אל המיתים: וחבר חבר ושאל אוב וידעני ודרש אליהמותים: ורטין רטן ושאל בדין וזכורו ותבע מן מתיא: יב ברתועבת האלה יהוה כל עשה אלה ובגלל התועבת האלה יהוה אלהיך מוריש אותם מפניך: ברתועבת יהוה כל עשה אלה ובגלל התועבת האלה יהוה אלהיך מוריש אותם מפניך: ארי מרחק יי כל דיעבד אלין ובדיל תועבתא האלין יי אלהה מתרד תהון מקדמך: יג תמים תהיה עם יהוה אלהיך: תמים תהיה עם יהוה אלהיך: שלים תהי בדחלתא דיי אלהה:

חמישי יד כי ו הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעננים ואל קסמים ישמעו ואתה

לא כן נתן לך יהוה אלהיך: כי ו הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעננים ואל קסמים ישמעו ואתה לא כן נתן לך יהוה אלהיך: ארי עממיא האלין די את רת תהון מן מענניא ומן קסמיא שמעין ואת לא כן יחב לך יי אלהה: ט נביא מקרבך מאחיד פמני יקים לך יהוה אלהיך אליו תשמעון: נביא מקרבך מאחיד פמני יקים לך יהוה אלהיך אליו תשמעון: נביא מבינך מאחיד פנתי יקים לך יי אלהה מנה תקבלון: ט ככל אשר שאלת מעם יהוה אלהיך בחרב ביום הקהל לאמר לא אסף לשמע את קול יהוה אלהי ואת האש הגדלה הזאת לא אראה עוד ולא אמות: ככל אשר שאלת מעם יהוה אלהיך בחרב ביום הקהל לאמר לא אסף לשמע את קול יהוה אלהי ואת האש הגדלה הזאת לא אראה עוד ולא אמות: ככל די שאלתא מקדם יי אלהה בחרב ביומא דקהלא למימר לא אוסף למשמע ית קל מימרא דיי אלהי וית אשתא רבתא הדא לא אחזי עוד ולא אמות: ז ויאמר יהוה אלי היטיבו אשר דברו: ויאמר יהוה אלי היטיבו אשר דברו: ואמר יי לי אוטיבו די מלילי: יח נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את כל אשר אצונו: נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את כל אשר אצונו: נביא אקים להון מגו אחיהון כותך ואתן פתגמי נבואתי בפומה וימלל עמהון ית כל די אפקדנה: ט והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי אנכי אדרש מעמו: והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי אנכי אדרש מעמו: ויהי גברא די לא יקבל לפתגמי די ימלל בשמי מימרי יתבע מנה: כ אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי את אשר לא צויתו לדבר ואשר

יִדְבֹר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמֵת הַנְּבִיא הַהוּא:
אֵךְ הַנְּבִיא אֲשֶׁר זִוֶּר לְדַבֵּר דְּבַר בְּשֵׁמִי אֵת אֲשֶׁר
לֹא־צִוִּיתִיו לְדַבֵּר וְאֲשֶׁר יִדְבֹר בְּשֵׁם אֱלֹהִים
אֲחֵרִים וּמֵת הַנְּבִיא הַהוּא: בְּרֹם נְבִיא דִּי יִרְשַׁע
לְמַלְלָא פְתָגְמָא בְּשֵׁמִי יֵת דִּי לֹא פְקֻדְתָּהּ לְמַלְלָא
וְדִי יַמְלִל בְּשׁוּם טַעוּת עֲמֻמָּא וַיִּתְקַטֵּל נְבִיא
הַהוּא: כֹּא וְכִי תֹאמַר בְּלִבְבְּךָ אֵיכָה גִדַּע אֶת־
הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא־דִבְּרוּ יְהוָה: וְכִי תֹאמַר בְּלִבְבְּךָ
אֵיכָה גִדַּע אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא־דִבְּרוּ יְהוָה: וְאֲרִי
תִּימַר בְּלִבְּךָ אֲכַדִּין גִּדַּע יֵת פְתָגְמָא דִּי לֹא מְלִלָה
יִי: כֹּא אֲשֶׁר יִדְבֹר הַנְּבִיא בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא־יְהִיָּה
הַדְּבָר וְלֹא יֵבֹא הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא־דִבְּרוּ
יְהוָה בְּזֶדֶן דִּבְּרוּ הַנְּבִיא לֹא תְּגוּר מִמֶּנּוּ: אֲשֶׁר
יִדְבֹר הַנְּבִיא בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא־יְהִיָּה הַדְּבָר וְלֹא יֵבֹא
הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא־דִבְּרוּ יְהוָה בְּזֶדֶן דִּבְּרוּ
הַנְּבִיא לֹא תְּגוּר מִמֶּנּוּ: דִּי יַמְלִל נְבִיא בְּשֵׁמָא דִּי
וְלֹא יְהִי פְתָגְמָא וְלֹא יִתְקַים הוּא פְתָגְמָא דִּי לֹא
מְלִלָה יִי בְּרִשַׁע מְלִלָה נְבִיא לֹא תִדְחַל מִנָּה: ס
« כִּי־יִכְרִית יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ אֶת־אַרְצָם וַיִּשְׁבְּתָם וַיִּשְׁבְּתָם
בְּעָרֵיהֶם וּבְכַתְּמֵיהֶם: כִּי־יִכְרִית יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֶת־
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ אֶת־אַרְצָם
וַיִּשְׁבְּתָם וַיִּשְׁבְּתָם בְּעָרֵיהֶם וּבְכַתְּמֵיהֶם: אֲרִי יִשְׂצִי יִי
אֱלֹהֶךָ יֵת עֲמֻמָּא דִּי יִי אֱלֹהֶךָ יֵהֵב לְךָ יֵת אֲרַעְהוֹן
וּמִתִּתְנֹן וּמִתֵּיב בְּקִרְיָהוֹן וּבְכַתְּמֵיהוֹן: ד שְׁלוֹשׁ
עָרִים תִּבְדִּיל לְךָ בְּתוֹךְ אֲרַצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ: שְׁלוֹשׁ עָרִים תִּבְדִּיל
לְךָ בְּתוֹךְ אֲרַצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ
לְרִשְׁתָּהּ: תֵּלַת קְרוּיִן תִּפְרֹשׁ לְךָ בְּגוֹ אֲרַעְךָ דִּי יִי
אֱלֹהֶךָ יֵהֵב לְךָ לְמִידְתָּה: ג תִּכְיֹן לְךָ הַדְּרֹךְ
וְשִׁלְשֵׁת אֶת־גְּבוּל אֲרַצְךָ אֲשֶׁר יִנְחִילְךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה לְנוֹם שְׁמָה כְּלִירְצָח: תִּכְיֹן לְךָ
הַדְּרֹךְ וְשִׁלְשֵׁת אֶת־גְּבוּל אֲרַצְךָ אֲשֶׁר יִנְחִילְךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה לְנוֹם שְׁמָה כְּלִירְצָח: תִּתְּקֵן לְךָ

אֲרַחָא וּתְתַלַּת יֵת תַּחוּם אֲרַעְךָ דִּי יִחְסֻנְךָ יִי
אֱלֹהֶךָ וַיְהִי לְמַעֲרֹק תִּתְּקֵן כָּל קְטוּלָא: ד וְזוֹה דְּבַר
הַרְצָח אֲשֶׁר־יָנוּם שְׁמָה וְחִי אֲשֶׁר יָכַח אֶת־
רַעְהוֹ בְּכִלְי־דַעַת וְהוּא לֹא־שָׂנֵא לוֹ מִתְּמוֹל
שְׁלֹשָׁם: וְזוֹה דְּבַר הַרְצָח אֲשֶׁר־יָנוּם שְׁמָה וְחִי
אֲשֶׁר יָכַח אֶת־רַעְהוֹ בְּכִלְי־דַעַת וְהוּא לֹא־שָׂנֵא לוֹ
מִתְּמוֹל שְׁלֹשָׁם: וְדִין פְתָגִם קְטוּלָא דִּיעֲרוֹק תִּתְּקֵן
וַיִּתְקַים דִּי יִקְטוֹל יֵת חֲבֵרָה כְּלָא מְנַדְעָה וְהוּא
לֹא סָנִי לָהּ מֵאֲתַמְלִי וּמִדְּקֻמוּהִי: ה וְאֲשֶׁר יֵבֹא
אֶת־רַעְהוֹ בִּיעָר לְחֻטְבַּ עֲצִים וְנִדְחָה יָדוֹ בְּגִרְוֹן
לְכַרֵּת הָעֵץ וְנִשַּׁל הַכְּרִזֵּל מִן־הָעֵץ וּמִצָּא
אֶת־רַעְהוֹ וּמֵת הוּא יָנוּם אֶל־אֲחַת הָעָרִים
הָאֵלֶּה וְחִי: וְאֲשֶׁר יֵבֹא אֶת־רַעְהוֹ בִּיעָר לְחֻטְבַּ
עֲצִים וְנִדְחָה יָדוֹ בְּגִרְוֹן לְכַרֵּת הָעֵץ וְנִשַּׁל הַכְּרִזֵּל
מִן־הָעֵץ וּמִצָּא אֶת־רַעְהוֹ וּמֵת הוּא יָנוּם אֶל־אֲחַת
הָעָרִים־הָאֵלֶּה וְחִי: וְדִי יַעוֹל עִם חֲבֵרָה בְּחֻרְשָׁא
לְמַקְץ אֲעִין וּתְתַמְרַג יָדָהּ בְּכַרְזֵּל לְמַקְץ אֲעִין
וַיִּשְׁתַּלַּף פְּרוּזָא מִן אֲעָא וַיִּשְׁכַּח יֵת חֲבֵרָה וַיִּמּוּת
הוּא יַעֲרוֹק לְחֵדָא מִן קְרוּיָא הָאֵלִין וַיִּתְקַים:
ו פִּן־יִרְדֹּף גָּאֵל הַדָּם אַחֲרֵי הַרְצָח כִּי יַחֵם לִבְּבוֹ
וְהַשִּׁיגוֹ כִּי־יִרְפָּה הַדְּרֹךְ וְהַכְּהוֹ נֶפֶשׁ וְלֹא אִין
מִשְׁפַּט־מָוֶת כִּי לֹא שָׂנֵא הוּא לוֹ מִתְּמוֹל
שְׁלֹשָׁם: פִּן־יִרְדֹּף גָּאֵל הַדָּם אַחֲרֵי הַרְצָח כִּי יַחֵם
לִבְּבוֹ וְהַשִּׁיגוֹ כִּי־יִרְפָּה הַדְּרֹךְ וְהַכְּהוֹ נֶפֶשׁ וְלֹא אִין
מִשְׁפַּט־מָוֶת כִּי לֹא שָׂנֵא הוּא לוֹ מִתְּמוֹל שְׁלֹשָׁם:
דִּילְמָא יִרְדֹּף גָּאֵל דְּמָא בְּתַר קְטוּלָא אֲרִי יַחֵם
לְבָה וַיִּדְבַּקְנָה אֲרִי תִסְגִּי אֲרַחָא וַיִּקְטְלָנָה נֶפֶשׁ
וְלֹא לִית חוֹבַת דִּין דְּקְטוֹל אֲרִי לֹא סָנִי הוּא לָהּ
מִתְּמַלִּי וּמִדְּקֻמוּהִי: ז עַל־כֵּן אֲנִכִּי מִצְוָה לֵאמֹר
שְׁלֹשׁ עָרִים תִּבְדִּיל לְךָ: עַל־כֵּן אֲנִכִּי מִצְוָה
לֵאמֹר שְׁלֹשׁ עָרִים תִּבְדִּיל לְךָ: עַל כֵּן אֲנִי
מִפְקֻדָּה לְמִימַר תֵּלַת קְרוּיִן תִּפְרֹשׁ לְךָ: ח וְאִם־
יִרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־גְּבוּלְךָ בְּאֲשֶׁר נִשְׁפַּע
לְאַבְתִּיךָ וְנָתַן לְךָ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר דְּבַר

עֵינֶךָ עָלָיו וּבְעֶרְתָּ דַם־הַנָּקִי מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב לָךְ:
לֹא תַחֲסֹס עֵינֶךָ עֲלוֹהֵי וּתְפִלִּי אֲשֶׁר־י דָם זָכִי
מִיִּשְׂרָאֵל וַיִּטֵּב לָךְ: ס

שִׁש־י לֹא תִסֹּג גְּבוּל רַעְךָ אֲשֶׁר גְּבוּלוֹ רֵאשֻׁנִים
בְּנַחֲלֹתֶיךָ אֲשֶׁר תִּנְחַל בְּאַרְצָן אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ: לֹא תִסֹּג גְּבוּל רַעְךָ אֲשֶׁר גְּבוּלוֹ
רֵאשֻׁנִים בְּנַחֲלֹתֶיךָ אֲשֶׁר תִּנְחַל בְּאַרְצָן אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ: לֹא תִשְׁנִי תַחֲוֹמֵי
דְּחִבְךָ דִּי תַחֲסִימוּ קְדֻמָּאִי בְּאַחֲסָנֶיךָ דִּי תַחֲסֹן
בְּאַרְעָא דִּי יִי אֱלֹהֶיךָ יִהְיֶה לָךְ לְמִירְתָּה: ס
ט לֹא־יָקוּם עַד אַחֵד בְּאִישׁ לְכָל־עוֹן וּלְכָל־
חַטָּאת בְּכָל־חַטָּא אֲשֶׁר יַחֲטֵא עַל־פִּי א שְׁנֵי
עָדִים אוֹ עַל־פִּי שְׁלֹשֶׁה־עָדִים יָקוּם דְּבָר: לֹא־יָקוּם
עַד אַחֵד בְּאִישׁ לְכָל־עוֹן וּלְכָל־חַטָּאת בְּכָל־חַטָּא
אֲשֶׁר יַחֲטֵא עַל־פִּי א שְׁנֵי עָדִים אוֹ
עַל־פִּי שְׁלֹשֶׁה־עָדִים יָקוּם דְּבָר: לֹא יָקוּם סְהִיד
חַד בְּגִבּוֹר לְכָל עֵינִן וּלְכָל חוֹבִין בְּכָל חַט דִּי
יַחֲטֵא עַל מִימַר תְּרִין סְהַדִּין אוֹ עַל מִימַר תְּלָתָא
סְהַדִּין יִתְקַסִּים פְּתָגְמָא: ט כִּי־יָקוּם עַד־חַמָּס
בְּאִישׁ לַעֲנוֹת בּוֹ סָרְה: כִּי־יָקוּם עַד־חַמָּס בְּאִישׁ
לַעֲנוֹת בּוֹ סָרְה: אַרְי יָקוּם סְהִיד שְׁקָר בְּגִבּוֹר
לְאַסְהָדָא בֵּה סָטִיא: י וְעַמְדוֹ שְׁנֵי־הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר־לָהֶם הָרִיב לִפְנֵי יְהוָה לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים
וְהַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר יִהְיוּ בֵּימֵי הָהֶם: וְעַמְדוֹ
שְׁנֵי־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־לָהֶם הָרִיב לִפְנֵי יְהוָה לִפְנֵי
הַכֹּהֲנִים וְהַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר יִהְיוּ בֵּימֵי הָהֶם:
וַיִּקְוֹמוּן תְּרִין גְּבָרִין דִּי לְהוֹן דִּינָא קָדָם יִי קָדָם
כְּהֵנָּא וְדִינָּא דִּי יְהוֹן בְּיוֹמָא הָאֲנֹן: יא וְדָרְשׁוּ
הַשֹּׁפְטִים הַיָּטִב וְהַנָּה עַד־שְׁקָר הָעֵד שְׁקָר עֲנֵה
בְּאֲחִיו: וְדָרְשׁוּ הַשֹּׁפְטִים הַיָּטִב וְהַנָּה עַד־שְׁקָר
הָעֵד שְׁקָר עֲנֵה בְּאֲחִיו: וַיִּתְּבַעוּן דִּינָּא יָאוֹת וְהָא
סְהִיד שְׁקָר סְהָדָא שְׁקָרָא אֶסְהַד בְּאַחוּהִי:
יג וְעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאַחִיו
וּבְעֶרְתָּ דַם־הַנָּקִי מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב לָךְ: לֹא־תַחֲסֹס

לְתַת לְאַבְתִּיךָ: וְאַסִּירֶחֱבִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־
גְּבוּלְךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁפַּע לְאַבְתִּיךָ וְנָתַן לָךְ אֶת־כָּל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּבַר לְתַת לְאַבְתִּיךָ: וְאַם יִפְתִּי יִי
אֱלֹהֶיךָ יֵת תַּחֲוֹמֶיךָ כַּמָּא דִּי קִיִּים לְאַבְתִּיךָ וַיִּתֵּן
לָךְ יֵת כָּל אַרְעָא דִּי מְלִיל לְמַתָּן לְאַבְתִּיךָ:
ט כִּי־תִשְׁמֹר אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹתָהּ
אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצְוֶיךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ וּלְלַכֵּת בְּדַרְכֵּיו כָּל־הַיָּמִים וַיִּסְפֹּת לָךְ
עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה: כִּי־תִשְׁמֹר
אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹתָהּ אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצְוֶיךָ
הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְלַכֵּת בְּדַרְכֵּיו
כָּל־הַיָּמִים וַיִּסְפֹּת לָךְ עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים עַל הַשָּׁלֹשׁ
הָאֵלֶּה: אַרְי תִּטַּר יֵת כָּל תַּפְקֻדָּתָא הָדָא לְמַעַבְדָּה
דִּי אֲנָא מִפְקֻדָּךְ יוֹמָא דִּין לְמַרְחַם יֵת יִי אֱלֹהֶיךָ
וּלְמַתָּךְ בְּאַרְחֹן דְּתַקְנֹן קְדֻמוּהִי כָּל יוֹמָא וְתוֹסֵף
לָךְ עוֹד תְּלַת קְרוּיִן עַל תְּלַת אֲלִין: י וְלֹא יִשְׁפֹּךְ
דָּם נָקִי בְּקֶרֶב אֲרָצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן
לָךְ בְּחֵלָה וְהָיָה עֲלֶיךָ דְּמִים: יא וְלֹא יִשְׁפֹּךְ דָּם נָקִי
בְּקֶרֶב אֲרָצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ בְּחֵלָה
וְהָיָה עֲלֶיךָ דְּמִים: יב וְלֹא יִשְׁתַּפֵּךְ דָּם זָכִי בְּגוֹ
אַרְעָךָ דִּי יִי אֱלֹהֶיךָ יִהְיֶה לָךְ אַחֲסָנָא וְהָיָה עֲלֶיךָ
חוֹבַת דִּין דְּקֻטּוֹל: פ יא וְכִי־יִהְיֶה אִישׁ שֹׁנֵא
לְרַעְהוּ וְאַרְבַּ לּוֹ וְקָם עָלָיו וְהִכְהוּ נֶפֶשׁ וּמָת
וְגַם אֶל־אַחַת הָעָרִים הָאֵלֶּה: יב וְכִי־יִהְיֶה אִישׁ שֹׁנֵא
לְרַעְהוּ וְאַרְבַּ לּוֹ וְקָם עָלָיו וְהִכְהוּ נֶפֶשׁ וּמָת וְגַם
אֶל־אַחַת הָעָרִים הָאֵלֶּה: וְאַרְי יִהְיֶה גִבּוֹר סָגִי
לְחִבְרָה וַיִּכְמֹן לָהּ וַיִּקְוֹם עֲלוֹהֵי וַיִּמְחַגֵּה נֶפֶשׁ
וַיָּמוּת וַיַּעֲרוֹק לְחֻדָּא מִן קְרוּיָא הָאֲלִין: יג וְשִׁלְחוּ
זִקְנֵי עִירָו וּלְקַחוּ אֹתוֹ מִשָּׁם וְנָתְנוּ אֹתוֹ בְּיַד
גָּאֵל הַדָּם וּמָת: יד וְשִׁלְחוּ זִקְנֵי עִירָו וּלְקַחוּ אֹתוֹ
מִשָּׁם וְנָתְנוּ אֹתוֹ בְּיַד גָּאֵל הַדָּם וּמָת: יו וְשִׁלְחוּ
סָבִי קְרַתָּה וַיִּדְּבִרוּן יָתָה מִתַּמָּן וַיִּתְּנוּן יָתָה בְּיַד
גָּאֵל דְּמָא וַיָּמוּת: יז לֹא־תַחֲסֹס עֵינֶךָ עָלָיו
וּבְעֶרְתָּ דַם־הַנָּקִי מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב לָךְ: לֹא־תַחֲסֹס

לַעֲשׂוֹת לְאַחֵיו וּבַעֲרַת הָרַע מִקִּרְבָּךְ: וּתַעֲבֹדוּן
 לָהּ כָּמָא דִּי חֲשִׁיב לְמַעַבְדַּ לְאַחֲוֵיהּ וּתְפַלִּי עֲבַד
 דְּבִישׁ מִבִּינָךְ: כ' וְהַנְּשָׂאֲרִים יִשְׁמְעוּ וְיֵרְאוּ וְלֹא־
 יִסְפוּ לַעֲשׂוֹת עוֹד כַּדְּבַר הָרַע הַזֶּה בְּקִרְבָּךְ:
 וְהַנְּשָׂאֲרִים יִשְׁמְעוּ וְיֵרְאוּ וְלֹא־יִסְפוּ לַעֲשׂוֹת עוֹד
 כַּדְּבַר הָרַע הַזֶּה בְּקִרְבָּךְ: וְדִישְׁתַּאֲרוּן יִשְׁמְעוּן
 וְיִדְחִלוּן וְלֹא יִסְפוּן לְמַעַבְדַּ עוֹד כְּפִתְגָמָא בִּישָׁא
 הָדִין בִּינָךְ: כ"א וְלֹא תַחוּס עֵינְךָ גִּפְשׁ גִּפְשׁ עֵין
 בְּעֵין שֵׁן בִּשְׁן יָד בְּיָד רִגְלָא בְּרִגְלָא: וְלֹא תַחוּס
 עֵינְךָ גִּפְשׁ גִּפְשׁ עֵין בְּעֵין שֵׁן בִּשְׁן יָד בְּיָד רִגְלָא
 בְּרִגְלָא: וְלֹא תַחוּס עֵינְךָ גִּפְשָׁא חֶלְף גִּפְשָׁא עֵינָא
 חֶלְף עֵינָא שְׁנָא חֶלְף שְׁנָא יָדָא חֶלְף יָדָא רִגְלָא
 חֶלְף רִגְלָא: כ"ב פִּתְצָא לְמַלְחָמָה עַל־אִיבָךְ
 וְרֵאִיתָ סוּס וְרִכְבִּי עִם רַב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם
 כִּי־יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֲרִץ מִצְרַיִם:
 כִּי־תִצָּא לְמַלְחָמָה עַל־אִיבָךְ וְרֵאִיתָ סוּס וְרִכְבִּי עִם
 רַב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי־יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ
 הַמַּעֲלֶךְ מֵאֲרִץ מִצְרַיִם: אַרְי תְּפֹק לְאַגָּחָא קִרְבָּא
 עַל בְּעַלִּי דְּכִבְךָ וְתַחֲזִי סוּסוֹן וְרִתְפִּין עִם סְגִי מִנָּךְ
 לֹא תִדְחַל מִנְהוֹן אַרְי יי אֱלֹהֶךָ מִיִּמְרָה בְּסַעֲדָךְ
 דְּאַסְקָךָ מֵאֲרַעַת דְּמִצְרַיִם: כ' וְהָיָה בְּקִרְבָּכֶם אֶל־
 הַמַּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכְּהֵן וְדִבֶּר אֶל־הָעָם: וְהָיָה
 בְּקִרְבָּכֶם אֶל־הַמַּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכְּהֵן וְדִבֶּר אֶל־
 הָעָם: וַיְהִי כַּמִּקְרָבִּי לְאַגָּחָא קִרְבָּא וַיִּתְקַרֵּב
 כְּהֵנָּא וַיִּמְלֹל עִם עָמָא: ג' וְאָמַר אֱלֹהֶם שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קִרְבִּים הַיּוֹם לְמַלְחָמָה עַל־
 אִיבֵיכֶם אֶל־יָרֵךְ לְבַבְכֶם אֶל־תִּירָאוּ וְאֶל־תַּחֲפוּזוּ
 וְאֶל־תַּעֲרָצוּ מִפְּנֵיהֶם: וְאָמַר אֱלֹהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
 אַתֶּם קִרְבִּים הַיּוֹם לְמַלְחָמָה עַל־אִיבֵיכֶם אֶל־יָרֵךְ
 לְבַבְכֶם אֶל־תִּירָאוּ וְאֶל־תַּחֲפוּזוּ וְאֶל־תַּעֲרָצוּ
 מִפְּנֵיהֶם: וַיִּימַר לְהוֹן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתּוֹן קִרְיִבִין
 יוֹמָא דִּין לְאַגָּחָא קִרְבָּא עַל בְּעַלִּי דְּכַבִּיכּוֹן לֹא
 יִזְעַל לְבַכּוֹן לֹא תִדְחִלוּן וְלֹא תִתְבַּהֲתוּן וְלֹא
 תִתְבַּרוּן מִקְדָּמֵיהוֹן: ד' בִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּהְלָךְ

עִמָּכֶם לְהִלָּחֶם לָכֶם עִם־אִיבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ
 אֶתְכֶם: ב' בִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּהְלָךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֶם
 לָכֶם עִם־אִיבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם: אַרְי יי
 אֱלֹהֵכּוֹן דְּמִדְּבַר קְדָמִיכּוֹן לְאַגָּחָא לְכוֹן קִרְבַּ עִם
 בְּעַלִּי דְּכַבִּיכּוֹן לְמַפְרָק יִתְכוֹן: ה' וְדִבְרוּ הַשְּׂמָרִים
 אֶל־הָעָם לֵאמֹר מִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית־חֲדָשׁ
 וְלֹא חֲנָכוּ יֵלֶךְ וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ פְּרִימֹת בְּמַלְחָמָה
 וְאִישׁ אַחֵר יִחְנַכֶּנּוּ: וְדִבְרוּ הַשְּׂמָרִים אֶל־הָעָם
 לֵאמֹר מִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית־חֲדָשׁ וְלֹא חֲנָכוּ
 יֵלֶךְ וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ פְּרִימֹת בְּמַלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר
 יִחְנַכֶּנּוּ: וַיִּמְלְלוּן סָרְכִינָא קָדָם עָמָא לְמִימַר מִן
 גִּבְרָא דִּי בָנָא בֵּיתָא חֲדָתָא וְלֹא חֲנַכָּה יִהְיֶה וַיִּתּוּב
 לְבֵיתָה דִּילְמָא יָמוּת בְּאַגָּחָא קִרְבָּא וְגִבְרָא אַחֲרָן
 יִחְנַכֶּנּוּ: ו' וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע פֶּרֶם וְלֹא חֲלָלוּ
 יֵלֶךְ וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ פְּרִימֹת בְּמַלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר
 יִחְלָלֶנּוּ: וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע פֶּרֶם וְלֹא חֲלָלוּ יֵלֶךְ
 וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ פְּרִימֹת בְּמַלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר
 יִחְלָלֶנּוּ: וּמִן גִּבְרָא דִּי נָצִיב כְּרָמָא וְלֹא אֲחֵלָה
 יִהְיֶה וַיִּתּוּב לְבֵיתָה דִּילְמָא יָמוּת בְּאַגָּחָא קִרְבָּא
 וְגִבְרָא אַחֲרָן יִחְלָנָה: ז' וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲרֵשׁ
 אֲשֶׁל וְלֹא לִקְחָהּ יֵלֶךְ וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ פְּרִימֹת
 בְּמַלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִקְחָנָה: וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר
 אֲרֵשׁ אֲשֶׁל וְלֹא לִקְחָהּ יֵלֶךְ וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ פְּרִימֹת
 בְּמַלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִקְחָנָה: וּמִן גִּבְרָא דִּי אָרַס
 אֶתְמָא וְלֹא נִסְבָּה יִהְיֶה וַיִּתּוּב לְבֵיתָה דִּילְמָא יָמוּת
 בְּאַגָּחָא קִרְבָּא וְגִבְרָא אַחֲרָן יִסְבָּנָה: ח' וַיִּסְפּוּ
 הַשְּׂמָרִים לְדִבֶּר אֶל־הָעָם וְאָמְרוּ מִי־הָאִישׁ הִירָא
 וְרַךְ הַלָּבָב יֵלֶךְ וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יָמָס אֶת־הַלָּבָב
 אַחֲיוּ כָלְכָבוּ: וַיִּסְפּוּ הַשְּׂמָרִים לְדִבֶּר אֶל־הָעָם
 וְאָמְרוּ מִי־הָאִישׁ הִירָא וְרַךְ הַלָּבָב יֵלֶךְ וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ
 וְלֹא יָמָס אֶת־הַלָּבָב אַחֲיוּ כָלְכָבוּ: וַיִּסְפּוּן סָרְכִינָא
 לְמַלְלָא עִם עָמָא וַיִּימְרוּן מִן גִּבְרָא דְּדָחַל וְתִבְרִי
 לְפָא יִהְיֶה וַיִּתּוּב לְבֵיתָה וְלֹא יִתְבַּר יֵת לְפָא דְּאַחֲוֵיהּ
 כָּלְכָה: ט' וְהָיָה כְּכֹלֶת הַשְּׂמָרִים לְדִבֶּר אֶל־הָעָם

וּפָקְדוּ שְׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם: וְהָיָה כְּכֹלֶת הַשְּׂמֵרִים לְדַבֵּר אֶל־הָעָם וּפָקְדוּ שְׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם: וַיְהִי כִּד יִשְׁצוֹן סָרְכֵי אֶל־לֵא עִם עֶמָּא וַיִּמְנֹן רַבֵּי חֵילָא בְּרִישׁ עֶמָּא: ס

שְׁבִיעִי בִּיתְקַרְבֵּי אֶל־עִיר לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וּקְרֹאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם: בִּיתְקַרְבֵּי אֶל־עִיר לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וּקְרֹאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם: אָרִי תִקְרַב לְקִרְתָּא לְאַגְחָא (קְרָבָא) עֲלֶהּ וְתִקְרִי לָהּ מִלִּין דְּשָׁלָם: י" וְהָיָה אִם־שָׁלוֹם תַּעֲנֶנּוּ וּפְתַחְתָּהּ לָךְ וְהָיָה כְּלִי־הָעָם הַנִּמְצָא־בָּהּ יִהְיוּ לָךְ לָמָּס וְעַבְדֻךָ: וְהָיָה אִם־שָׁלוֹם תַּעֲנֶנּוּ וּפְתַחְתָּהּ לָךְ וְהָיָה כְּלִי־הָעָם הַנִּמְצָא־בָּהּ יִהְיוּ לָךְ לָמָּס וְעַבְדֻךָ: וַיְהִי אִם שָׁלָם תַּעֲנֶנּוּ וּתְפַתַּח לָךְ וַיְהִי כָל עֶמָּא דְּיִשְׁתַּכַּח בָּהּ יִהְיוּ לָךְ מִסְקֵי מִסִּין וַיִּפְלַחְנָהּ: י"ב וְאִם־לֹא תִשְׁלִים עִמָּךְ וְעִשְׂתָּהּ עִמָּךְ מִלְחָמָה וְצִרְתָּ עָלֶיהָ: וְאִם־לֹא תִשְׁלִים עִמָּךְ וְעִשְׂתָּהּ עִמָּךְ מִלְחָמָה וְצִרְתָּ עָלֶיהָ: וְאִם לֹא תִשְׁלָם עִמָּךְ וְתַעֲבֹד עִמָּךְ קָרִב וְתִצְוֹר עָלֶיהָ: י"ג וְנִתְּנָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בִּידֶךָ וְהַפִּיתָ אֶת־פְּלִיזְכוּרָהּ לְפִי־חֶרֶב: וְנִתְּנָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בִּידֶךָ וְהַפִּיתָ אֶת־פְּלִיזְכוּרָהּ לְפִי־חֶרֶב: וַיִּמְסְרֶנָּה י" אֱלֹהֶיךָ בִּידֶךָ וְתִמְחִי יָת כָּל דְּכוּרָהּ לַפְתָּגָם דְּחֶרֶב: י"ד רַק הַנְּשִׁים וְהַנָּפִיץ וְהַבְּהֵמָה וְכָל־אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעִיר כְּלִי־שִׁלָּלָהּ תָּבוֹ לָךְ וְאִכְלָתָ אֶת־שִׁלָּל אִיְבֹיךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ: רַק הַנְּשִׁים וְהַנָּפִיץ וְהַבְּהֵמָה וְכָל־אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעִיר כְּלִי־שִׁלָּלָהּ תָּבוֹ לָךְ וְאִכְלָתָ אֶת־שִׁלָּל אִיְבֹיךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ: לְחֹד נְשִׂיא וְסָפֵלָא וּבַעֲרִיא וְכָל דִּי יְהִי בְּקִרְתָּא כָּל עֲדָא תְּבוֹז לָךְ וְתִכּוֹל יָת עֲדָא דְּסָנְאָךְ דִּי יִהֵב י" אֱלֹהֶיךָ לָךְ: ט"ו כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל־הָעָרִים הָרְחֹקֹת מִמָּךְ מֵאֵד אֲשֶׁר לֹא־מַעֲרִי תְּהוֹיִם־הָאֵלֶּה הֵנָּה: כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל־הָעָרִים הָרְחֹקֹת מִמָּךְ מֵאֵד אֲשֶׁר לֹא־מַעֲרִי תְּהוֹיִם־הָאֵלֶּה הֵנָּה: כֵּן תַּעֲבֹד לְכָל קְרוּיָא דִּי רַחֲמִין מִנָּךְ לְחֻדָּא דִּי לֹא מִקְרָבִי

עֶמָּמָא הָאֵלִין אֲנֹן: ט"ז רַק מַעֲרֵי הָעָמִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נִחְלָה לֹא תַחֲתֶה כְּלִי־נִשְׁמָה: רַק מַעֲרֵי הָעָמִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נִחְלָה לֹא תַחֲתֶה כְּלִי־נִשְׁמָה: לְחֹד מִקְרָבִי עֶמָּמָא הָאֵלִין דִּי י" אֱלֹהֶיךָ יִהֵב לָךְ אֲחִסָּנָא לֹא תִקֵּים כָּל נִשְׁמָתָא: י"ב בִּיתְהֶחֱרַם תַּחֲרִימָם תַּחֲתִי וְהָאֲמֹרִי הַפְּנַעֲנִי וְהַפְּרוֹי תַּחֲתִי וְהַיּוֹסִי כְּאֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: בִּיתְהֶחֱרַם תַּחֲרִימָם תַּחֲתִי וְהָאֲמֹרִי הַפְּנַעֲנִי וְהַפְּרוֹי תַּחֲתִי וְהַיּוֹסִי כְּאֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: אָרִי גִמְרָא תַּגְמִרְנוֹן חֲתָאִי וְאֲמִרָאִי כְּנַעֲנָאִי וּפְרוּזָאִי תוּזָאִי וַיְבוֹסָאִי כְּמָא דִּי פָקְדֻךְ י" אֱלֹהֶיךָ: י"ג לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִלְמְדוּ אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת כְּכָל־תּוֹעֲבֹתֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ לְאֱלֹהֵיהֶם וְחֲטָאתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִלְמְדוּ אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת כְּכָל־תּוֹעֲבֹתֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ לְאֱלֹהֵיהֶם וְחֲטָאתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: בְּדִיל דִּי לֹא יִלְפוֹן יִתְכוֹן לְמַעַבְד כְּכָל תּוֹעֲבֹתָהוֹן דִּי עַבְדוּ לְטַעֲוֹתָהוֹן וּתְחַבְּבוּן קֳדָם י" אֱלֹהֵינוּ: ס"ט בִּיתְצֹוֹר אֶל־עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתַפְשָׁהּ לֹא־תִשְׁחִית אֶת־עֲצֶהּ לְגִדֵּחַ עָלֶיהָ גִּרְזֹן בִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאִתּוֹ לֹא תִכְרֹת בִּי הָאָדָם עֵץ הַשִּׁדָּה לְכָא מִפְּנֵיךָ בְּמִצּוֹר: בִּיתְצֹוֹר אֶל־עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתַפְשָׁהּ לֹא־תִשְׁחִית אֶת־עֲצֶהּ לְגִדֵּחַ עָלֶיהָ גִּרְזֹן בִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאִתּוֹ לֹא תִכְרֹת בִּי הָאָדָם עֵץ הַשִּׁדָּה לְכָא מִפְּנֵיךָ בְּמִצּוֹר: אָרִי תִצְוֹר לְקִרְתָּא יוֹמִין סְגִיאִין לְאַגְחָא עֲלֶהּ לְמַכְבֶּשָׁה לֹא תַחֲבֹל יָת אֵילָנָהּ לְאַרְמָא עֲלוּהִי גִרְזָנָא אָרִי מִנָּה תִכּוֹל וְיִתָּה לֹא תִקּוֹץ אָרִי לֹא כְּאֲנָשָׁא אֵילָן חֲקֵלָא לְמַעַל מִקְדָּמָךְ בְּצִירָא: כ" רַק עֵץ אֲשֶׁר־תִּדְּעַ בִּי לֹא־עֵץ מֵאֲכָל הוּא אִתּוֹ תִשְׁחִית וְכִרְתָּ וּבְנִיתָ מִצּוֹר עַל־הָעִיר אֲשֶׁר־הוּא עֲשֶׂה עִמָּךְ מִלְחָמָה עַד רִדְתָּהּ: רַק עֵץ אֲשֶׁר־תִּדְּעַ בִּי לֹא־עֵץ מֵאֲכָל הוּא אִתּוֹ תִשְׁחִית וְכִרְתָּ וּבְנִיתָ

בָּחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁרְתּוֹ וּלְכַרְךָ בְּשֵׁם יְהוָה
וְעַל־פִּיתָם יִהְיֶה כְּלָרִיב וְכִלְגָּנָע: וּנְגָשׁוּ
הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי כִּי כֵם בָּחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁרְתּוֹ
וּלְכַרְךָ בְּשֵׁם יְהוָה וְעַל־פִּיתָם יִהְיֶה כְּלָרִיב וְכִלְגָּנָע:
וּתְקַרְבוּן כְּהִנָּא בְנֵי לֵוִי אֲרִי כְהוֹן יִתְרָעִי
יִי אֱלֹהֶךָ לְשִׁמְשׁוּתָהּ וּלְכַרְכָּא בְּשֵׁמָא דִּי יִי וְעַל
מִימְרָהוֹן יְהִי כָל דִּין וְכָל מַכְתָּשׁ סְגִירוֹ: וְכָל
זִקְנֵי הָעִיר הַזֹּאת הַקְּרִיבִים אֶל־הַחֹלֶל יִרְחֲצוּ
אֶת־יְדֵיהֶם עַל־הַעֲגֹלָה הָעֲרוּפָה בְּנָחַל: וְכָל זִקְנֵי
הָעִיר הַזֹּאת הַקְּרִיבִים אֶל־הַחֹלֶל יִרְחֲצוּ אֶת־יְדֵיהֶם
עַל־הַעֲגֹלָה הָעֲרוּפָה בְּנָחַל: וְכָל סָבִי קִרְתָּא הֵיא
דְּקִרְיָבִין לְקִטְלָא יִסְחֹון יֵת יִדְיָהוֹן עַל עֲגֻלְתָּא
דְּנִקְפְּתָא בְּנָחַל־א:

מפסור ז' וענו ואמרנו ידינו לא כתיב שפכה קרי שפכו
את־הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ: וְעָנוּ וְאָמְרוּ
יְדֵינוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת־הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ:
וַיִּתִּיבוּן וַיִּמְרוּן יִדְנָא לֹא אֲשִׁדּוּ יֵת דְּמָא הָדִין
וְעֵינָנָא לֹא חֲזָא: ה כִּפְרָ לְעַמּוּד יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־
פָּדִיתָ יְהוָה וְאֶל־תִּתֵּן דָּם גָּלִי בְּקֶרֶב עַמּוּד
יִשְׂרָאֵל וּנְכַפֵּר לָהֶם הַדָּם: כִּפְרָ לְעַמּוּד יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר־פָּדִיתָ יְהוָה וְאֶל־תִּתֵּן דָּם גָּלִי בְּקֶרֶב עַמּוּד
יִשְׂרָאֵל וּנְכַפֵּר לָהֶם הַדָּם: כְּהִנָּא יִמְרוּן כִּפְרָ
לְעַמּוּד יִשְׂרָאֵל דִּי פִּרְקָתָא יִי וְלֹא תִתֵּן חֹבֶת דָּם
זכִּי בְּגוֹ עַמּוּד יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּכַפֵּר לָהוֹן עַל דְּמָא:
ח וְאַתָּה תִּבְעֵר הַדָּם הַנָּקִי מִקִּרְבֶּךָ כִּי־תַעֲשֶׂה
הַיִּשָּׁר בְּעֵינֵי יְהוָה: וְאַתָּה תִּבְעֵר הַדָּם הַנָּקִי
מִקִּרְבֶּךָ כִּי־תַעֲשֶׂה הַיִּשָּׁר בְּעֵינֵי יְהוָה: וְאַתָּה תִּפְלִי
אֲשֶׁר־דִּם זכִּי מִבֵּינֶךָ אֲרִי תַעֲבֹד דְּכֶשֶׁר קָדָם יִי:
ס ס ס צ"ו פסוקים, סל"א סימן.

מִצֹּר עַל־הָעִיר אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה עַמּוּד מִלְחָמָה עַד
רִדְתָּהּ: לְחֹד אֵילָן דְּתַדְעָ אֲרִי לֹא אֵילָן דְּמֶאֱכָל
הוּא יֵתָה תַּחְבֵּל וְתִקְוֶץ וְתִכְנִי כְּרֻמִּין עַל קִרְתָּא
דִּי הִיא עֲבָדָא עַמּוּד קִרְכָּא עַד דְּתַכְבְּשֶׁה: פ
א כִּי־יִמְצֵא חֹלֶל בְּאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ נָפֶל בְּשָׂרָה לֹא נֹדַע מִי
הִכָּהוּ: כִּי־יִמְצֵא חֹלֶל בְּאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ נָפֶל בְּשָׂרָה לֹא נֹדַע מִי הִכָּהוּ:
אֲרִי יִשְׁתַּכַּח קִטְלָא בְּאַרְעָא דִּי יִי אֱלֹהֶךָ יִהְיֶה לָךְ
לְמִירְתָּה רְמִי בְּחֻקְלָא לֹא אֲתִידַע מִן קִטְלָה:
ג וַיִּצְאוּ זִקְנֵיךָ וְשַׁפְטֵיךָ וּמִדְּרוֹ אֶל־הָעָרִים אֲשֶׁר
סְבִיבַת הַחֹלֶל: וַיִּצְאוּ זִקְנֵיךָ וְשַׁפְטֵיךָ וּמִדְּרוֹ
אֶל־הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבַת הַחֹלֶל: וַיִּפְקֹון סָבִיב
וּדְנִיךָ וַיִּמְשְׁחוּן לְקִרְוִיָּא דִּי סִחְרָנוֹת קִטְלָא:
ד וְהָיָה הָעִיר הַקְּרִיבָה אֶל־הַחֹלֶל וּלְקָחוּ זִקְנֵי
הָעִיר הַזֹּאת עֲגֻלַת בָּקָר אֲשֶׁר לֹא־עֲבָד בָּהּ
אֲשֶׁר לֹא־מִשְׁכָּה בָּעַל: וְהָיָה הָעִיר הַקְּרִיבָה
אֶל־הַחֹלֶל וּלְקָחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַזֹּאת עֲגֻלַת בָּקָר
אֲשֶׁר לֹא־עֲבָד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא־מִשְׁכָּה בָּעַל: וַתְּהִי
קִרְתָּא דְּקִרְיָבָא לְקִטְלָא וַיִּדְּבִירוּן סָבִי קִרְתָּא
הֵיא עֲגֻלַת תּוֹרִי דִּי לֹא אֲתַפְּלַח בָּהּ דִּי לֹא נִגִּידַת
בְּנִיר: ה וְהוֹרְדוּ זִקְנֵי הָעִיר הַזֹּאת אֶת־הַעֲגֻלָּה
אֶל־נָחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא־יַעֲבֹד בּוֹ וְלֹא יִזְרַע
וְעַרְפוֹ־שֵׁם אֶת־הַעֲגֻלָּה בְּנָחַל: וְהוֹרְדוּ זִקְנֵי הָעִיר
הַזֹּאת אֶת־הַעֲגֻלָּה אֶל־נָחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא־יַעֲבֹד
בּוֹ וְלֹא יִזְרַע וְעַרְפוֹ־שֵׁם אֶת־הַעֲגֻלָּה בְּנָחַל:
וַיִּסְחֹון סָבִי קִרְתָּא הֵיא יֵת עֲגֻלְתָּא לְנָחַל כִּיר
דִּי לֹא אֲתַפְּלַח בָּהּ וְלֹא יִזְדַּרַע וַיִּנְקֹון תִּמְן יֵת
עֲגֻלְתָּא בְּנָחַל־א: ה וּנְגָשׁוּ הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי כִּי כֵם

הפטרה לפרשת שופטים בישיעה פרק נ"א

נא יִי אֱלֹהֵי אֲנֹכִי הוּא מְנַחֲמֵכֶם מִי־אֵת וּתִירָאִי מֵאֲנָשׁ יָמוּת וּמִבְּנֵי־אָדָם חָצִיר יִנָּתֵן:
יִי וְתִשְׁכַּח יְהוָה עֲשֹׂךְ נֹמֶה שְׁמַיִם וַיִּסַּד אֶרֶץ וַתִּפְחַד תְּמִיד כָּל־הַיּוֹם מִפְּנֵי חֶמֶת הַמִּצִּיק
כְּאֲשֶׁר בּוֹנֵן לְהִשְׁחִית וְאֵיהָ חֶמֶת הַמִּצִּיק: יִי מִהֵרָ צֵעָה לְהַפְתָּח וְלֹא־יָמוּת לְשַׁחַת וְלֹא

יִחְסַר לַחֲמוֹ: טו וְאֶנְכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ רִגַע תִּהְיֶה וַיִּחַמוּ גִלְיָו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ: טז וְאִשָּׁם דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֵל יְדֵי כַּסִּיתִיךָ לְנֹמֵעַ שָׁמַיִם וְלִיסַד אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי־אַתָּה: ז' הַתְּעוֹרְרֵי הַתְּעוֹרְרֵי קוֹמֵי יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר שְׁתִית מִיַּד יְהוָה אֶת־כּוֹס חֲמָתוֹ אֶת־קִבְּעַת כּוֹס הַתְּרַעֲלָה שְׁתִית מְצִית: י"א אֵין־מִנְהֵל לָהּ מִכָּל־כְּנִים יִלְדָה וְאֵין מִחוּזִק בִּידָהּ מִכָּל־כְּנִים גִּדְּלָה: י"ב שְׁתִים הִנֵּה קְרֹאֲתֶיךָ מִי יָנוּד לָךְ הַשָּׂדֶה וְהַשֶּׁבֶר וְהָרָעַב וְהַחֲרִיב מִי אֲנַחֲמֶךָ: כ' בְּנִיךָ עָלְפוּ שָׁכְבוּ בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת כְּתוּא מִכְמַר הַמְּלָאִים חֲמַת־יְהוָה גִּעְרַת אֱלֹהֶיךָ: כ"א לָכֵן שְׁמַעֲי־נָא זֹאת עֲנִיָּה וְשִׁכְרַת וְלֹא מִיּוֹן: כ"ב כֹּה־אָמַר אֲדֹנֶיךָ יְהוָה וְאֱלֹהֶיךָ יִרְיֵב עַמּוֹ הִנֵּה לִקְחָתִי מִיָּדְךָ אֶת־כּוֹס הַתְּרַעֲלָה אֶת־קִבְּעַת כּוֹס חֲמָתִי לֹא־תוֹסִיפִי לְשִׁתּוֹתָהּ עוֹד: כ"ג וְשִׁמְתִּיהָ בִּיד־מוֹנִיךָ אֲשֶׁר־אָמְרוּ לְנַפְשְׁךָ שְׁחִי וְנַעֲבָרָה וְתַשִּׁימִי כְּאֶרֶץ גִּזְדִּי וְכַחוּץ לַעֲבָרִים: כ"ד « עוֹרֵי עוֹרֵי לְבָשִׂי עוֹד צִיּוֹן לְבָשִׂי | בְּגָדֵי תַפְאֲרֶתְךָ יְרוּשָׁלַם עִיר הַקֹּדֶשׁ כִּי לֹא יוֹסִיף יִבְאֶכְךָ עוֹד עָרָל וְטָמֵא: כ"ה הַתְּנַעֲרִי מַעַפֵּר קוֹמֵי שְׁבִי יְרוּשָׁלַם הַתְּפַתְחִי מוֹסְרֵי צוּאֲרֶךְ שְׁבִיָּה בַת־צִיּוֹן: כ"ו כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה חֲנֹם נִמְכַּרְתֶּם וְלֹא בְכֶסֶף תִּגָּאֲלוּ: כ"ז כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה מִצָּרִים יִרְדְּעָמִי בְּרֹאשָׁנָה לְגוֹר שָׁם וְאֲשׁוּר בְּאֶפֶס עֲשָׂקוּ: כ"ח וְעַתָּה מִה־לִּי־פֹה נָא־יְהוָה כִּי־לָקַח עָמִי חֲנֹם מִשְׁלֹו יְהִלִּילוּ נָא־יְהוָה וְתִכְמוֹד כָּל־הַיּוֹם שְׁמִי מִנָּאֵץ: כ"ט לָכֵן יָדַע עָמִי שְׁמִי לָכֵן בַּיּוֹם הַזֶּה נִהְיָא כִּי־אֲנִי־הוּא הַמְּדַבֵּר הַנִּנִּי: ל' מִה־נָּאוּ עַל־הַהָרִים רִגְלֵי מִבְּשָׁר מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם מִבְּשָׁר טוֹב מִשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אָמַר לְצִיּוֹן מִלָּךְ אֱלֹהֶיךָ: ל"א קוֹל צִפְיָךְ נִשְׁאָו קוֹל יַחֲדוֹ יִרְנְנוּ כִּי עֵין בְּעֵין יֵרְאוּ בְּשׁוֹב יְהוָה צִיּוֹן: ל"ב פָּצְחוּ רִנְנוּ יַחֲדוֹ חֲרָבוֹת יְרוּשָׁלַם כִּי־נָחַם יְהוָה עַמּוֹ גָּאֵל יְרוּשָׁלַם: ל"ג חֲשַׁף יְהוָה אֶת־זִרְוֹעַ קִדְשׁוֹ לְעֵינֵי כָּל־הַגּוֹיִם וְרָאוּ כָּל־אֲפָסֵי־אֶרֶץ אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: ל"ד סוֹרוּ סוֹרוּ צָאוּ מִשָּׁם טָמֵא אֶל־תִּנְגְּעוּ צָאוּ מִתּוֹכָהּ חֲבָרוּ נִשְׁאִי כָּלִי יְהוָה: ל"ה כִּי לֹא בַּחֲפוּזִן תִּצָּאוּ וּבִמְנוּסָה לֹא תִלְכּוּן כִּי־הִלָּךְ לַפְּנִיכֶם יְהוָה וּמֵאִסְפָּכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

עושים מנוי, ומקבלים מידי שבוע למייל
מנה חסידיית גדושה של

התקשרות

chabadisrael.co.il

ישראל • הכתובת שלך לכל עניין יהודי

התועדות • שולחן שבת משפחתי חסידי
רעיון ממאמר חסידות • תמונה מספרת

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ה' באלול	4.07	5.00	5.22	6.21	9.26	12.41	13.13	19.07.9	19.33
ש"ק, ו' באלול	4.09	5.00	5.23	6.22	9.26	12.41	13.13	19.06.6	19.31
א', ז' באלול	4.10	5.01	5.24	6.23	9.26	12.41	13.13	19.05.4	19.30
ב', ח' באלול	4.10	5.02	5.24	6.23	9.26	12.40	13.12	19.04.1	19.29
ג', ט' באלול	4.11	5.03	5.25	6.24	9.27	12.40	13.12	19.02.9	19.27
ד', י' באלול	4.12	5.04	5.26	6.25	9.27	12.40	13.11	19.01.6	19.26
ה', י"א באלול	4.13	5.04	5.27	6.25	9.27	12.39	13.11	19.00.3	19.25
ו', י"ב באלול	4.14	5.05	5.27	6.26	9.27	12.39	13.11	18.59.0	19.23

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם ה' באלול ה'תשפ"ה – י"ב באלול ה'תשפ"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ה' באלול	הל' קרבן פסח פרק ט-י. הל' חגיגה. בפרקים אלו. פרק א.	הל' עבדים פרק ח.	מל"ת קיז. קיט. קיח. מ"ע נג. נב.
ש"ק	ו' באלול	פרק ב-ג. הל' בכורות. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ט.	מ"ע נד. מל"ת קנו. רכט. מ"ע טז. עט.
א'	ז' באלול	פרק ב-ד.	אודך ביושר וגו'. ספר משפטים והוא ספר שלשה עשר. הל' שכירות. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת קמד. קח.
ב'	ח' באלול	פרק ה-ז.	פרק ב.	מ"ע עח.
ג'	ט' באלול	פרק ח. הל' שנגות. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ג.	מל"ת קט. מ"ע סט.
ד'	י' באלול	פרק ג-ה.	פרק ד.	מ"ע ע.
ה'	י"א באלול	פרק ו-ח.	פרק ה.	מ"ע ע.
ו'	י"ב באלול	פרק ט-יא.	פרק ו.	מ"ע עא.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
שופטים	18:27	19:44	18:49	19:47	18:39	19:47	18:48	19:45
תצא	18:18	19:35	18:40	19:37	18:30	19:37	18:39	19:36

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש